IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 15.12.2022
C(2022) 9284 final

Avviż tal-Kummissjoni

Gwida dwar il-Kondiviżjoni tal-Kostijiet-Benefiċċji fil-Proġetti ta' Kooperazzjoni Transfruntiera fil-Qasam tal-Enerġija Rinnovabbli

AVVIŻ TAL-KUMMISSJONI

Gwida dwar il-Kondiviżjoni tal-Kostijiet-Benefiċċji fil-Proġetti ta' Kooperazzjoni Transfruntiera fil-Qasam tal-Enerġija Rinnovabbli

KONTENUT

1 Introduzzjoni 2

2 L-elementi u l-għażliet għat-tfassil tal-kooperazzjoni għall-finanzjament 7

3 Analiżi tal-Kostijiet u l-Benefiċċji bħala l-bażi għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji 12

4 Approċċi għall-kondiviżjoni tal-Kostijiet u l-Benefiċċji 14

Prinċipji tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji 15

L-implimentazzjoni prattika tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji 17

Eżempji ta' kooperazzjoni 23

5 Sommarju tar-rakkomandazzjonijiet għas-CBA u l-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji 29

6 Mudell tal-Ftehim Intergovernattiv 32

7 Anness 35

1 INTRODUZZJONI

Din il-gwida għandha l-għan li tappoġġa lill-Istati Membri li huma lesti jinvolvu ruħhom fi proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera fil-qasam tal-ġenerazzjoni tal-enerġija rinnovabbli sabiex tinstab soluzzjoni ta' benefiċċju reċiproku għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji relatati. Din tiddeskrivi l-għażliet għat-tfassil tal-kondiviżjoni tal-kostijiet-benefiċċji fi proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera fil-qasam tal-enerġija rinnovabbli u tipprovdi rakkomandazzjonijiet u l-aħjar prattiki, filwaqt li tippermetti l-flessibbiltà tal-Istati Membri[1]. Il-gwida tista' tiġi applikata fil-kuntest tat-tieqa tal-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa (FNE) għal proġetti transfruntiera fil-qasam tal-enerġija rinnovabbli, kif ukoll għal proġetti rinnovabbli (RES) li jużaw mekkaniżmi ta' kooperazzjoni b'mod aktar ġenerali. Din hija rilevanti għall-elettriku rinnovabbli, kif ukoll għall-proġetti tas-sħana rinnovabbli u tal-gass rinnovabbli.

Qafas legali

Id-Direttiva 2018/2001 riveduta dwar il-promozzjoni tal-użu tal-enerġija minn sorsi rinnovabbli ("id-Direttiva") tistabbilixxi qafas legali għall-iżvilupp tal-enerġija rinnovabbli fl-Unjoni Ewropea. Kif stabbilit fl-Artikolu 3(1) tad-Direttiva, l-Istati Membri għandhom jilħqu b'mod kollettiv il-mira ġenerali vinkolanti tal-Unjoni għas-sehem tal-enerġija minn sorsi rinnovabbli fil-konsum finali gross tal-enerġija tal-Unjoni fl-2030. Din il-mira kollettiva tintlaħaq permezz tal-kontributi nazzjonali li għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri kollha bħala parti mill-pjanijiet nazzjonali integrati tagħhom għall-enerġija u l-klima (NECPs). Id-Direttiva tirrikonoxxi wkoll id-dimensjoni transfruntiera tal-implimentazzjoni tal-enerġija rinnovabbli u tħeġġeġ lill-Istati Membri jikkooperaw f'dan ir-rigward bl-użu ta', *inter alia*, mekkaniżmi ta' kooperazzjoni disponibbli bħat-trasferimenti statistiċi, ta' proġetti konġunti bejn l-Istati Membri, proġetti konġunti bejn l-Istati Membri u pajjiżi terzi jew skemi ta' sostenn konġunt[2]**.**

Bħala parti mill-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021-2027, il-FNE tal-Enerġija ġiet ikkomplementata bi strument immirat biex jappoġġa l-implimentazzjoni ta' proġetti transfruntiera tal-enerġija rinnovabbli. Il-kunċett ta' proġetti transfruntiera tal-enerġija rinnovabbli, kif definit fir-Regolament tal-FNE[3], huwa bbażat fuq il-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni stabbiliti skont id-Direttiva.

Motivi għall-Kooperazzjoni

Il-kooperazzjoni transfruntiera tista' tiffaċilita l-ilħuq tal-miri tal-Unjoni kif ukoll il-kontributi nazzjonali b'mod aktar kosteffiċjenti billi żżid ir-riżerva ta' proġetti, filwaqt li tipprovdi flessibbiltà addizzjonali lill-Istati Membri biex jilħqu l-miri tagħhom. Barra minn hekk, ir-reġjuni transfruntiera għandhom rwol importanti ta' "laboratorji ta' Integrazzjoni Ewropea"[4]**.** Peress li l-Istati Membri għandhom riżorsi ġeografiċi u naturali differenti biex jisfruttaw l-enerġija rinnovabbli, il-kostijiet tal-produzzjoni jvarjaw b'mod konsiderevoli minn pajjiż għal

---

[1] Hija tibni fuq il-"Guidance on the use of renewable energy cooperation mechanism" preċedenti, SWD(2013) 440 final, disponibbli fuq https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/com_2013_public_intervention_swd05_en.pdf

[2] Deskrizzjoni aktar dettaljata tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni tista' tinstab fl-Anness. Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea biss hija kompetenti biex tinterpreta b'awtorità d-dritt tal-Unjoni.

[3] Ir-Regolament (UE) 2021/1153 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Lulju 2021 li jistabbilixxi l-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa

[4] COM(2021)393: "Reġjuni tal-Fruntiera tal-UE: Laboratorji ħajjin tal-integrazzjoni Ewropea"

ieħor. Stat Membru (il-"pajjiż ospitanti") li jipproduċi eċċess ta' enerġija rinnovabbli, jiġifieri aktar milli jeħtieġ biex jissodisfa l-kontribut tiegħu stess, jista' jagħżel li jikkoopera ma' Stat Membru ieħor (il-"pajjiż li jixtri") li huwa lest li jikkofinanzja l-isforz. It-tnejn li huma se jibbenefikaw minn din il-kooperazzjoni. Il-pajjiż ospitanti se jikseb finanzjament addizzjonali u benefiċċji mhux monetarji marbutin mal-kostruzzjoni u t-tħaddim tal-installazzjoni l-ġdida (eż. sigurtà mtejba tal-provvista, il-ħolqien tal-impjiegi, effetti kollaterali pożittivi minn żieda fl-innovazzjoni), il-pajjiż li jixtri billi jilħaq il-mira tiegħu b'mod aktar kostefficjenti milli b'mod domestiku. Il-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni jikkontribwixxu wkoll għall-kondiviżjoni tal-aħjar prattiki, għall-allinjament tal-oqfsa regolatorji u għas-simplifikazzjoni tal-proċedura amministrattiva fl-Istati Membri.

Il-motivi għall-għażla tal-kooperazzjoni dwar l-enerġija rinnovabbli jvarjaw minn proġett għal proġett. L-aktar raġunijiet tipiċi għall-kooperazzjoni jinkludu l-kisba ta' konformità mal-mira orħos, iż-żieda fl-implimentazzjoni tal-enerġija rinnovabbli, il-kontribut għat-titjib tal-infrastruttura, it-titjib tas-sigurtà tal-enerġija, it-titjib tal-aċċettazzjoni pubblika ta' ċerta teknoloġija, l-ittestjar (konġunt) ta' teknoloġiji jew soluzzjonijiet infrastrutturali innovattivi kif ukoll it-trawwim tal-integrazzjoni tas-suq tal-enerġija rinnovabbli bil-għan li jissaħħaħ is-suq intern tal-enerġija tal-UE.

Barra minn hekk, il-valuri tas-suq għall-enerġija rinnovabbli jistgħu jvarjaw sostanzjalment bejn l-Istati Membri, skont, *inter alia*, it-taħlitiet ta' ġenerazzjonijiet differenti, il-kapaċitajiet eżistenti tal-installazzjonijiet u l-ammont ta' kapaċitajiet ta' interkonnessjoni u ta' trasport tal-grilja interna. Billi jikkooperaw ma' xulxin, l-Istati Membri b'valuri tas-suq aktar baxxi jistgħu jaċċessaw proġetti b'valuri tas-suq ogħla minn tagħhom, li jnaqqas il-pagamenti ta' appoġġ.

Il-kooperazzjoni tista' tkun bejn żewġ jew għadd ta' pajjiżi / reġjuni jew territorji transfruntiera[5], b'rekwiżiti ta' kumplessità u ta' koordinazzjoni li normalment jiżdiedu mal-għadd ta' atturi involuti.

Eżempju għall-kooperazzjoni transfruntiera: Irkantijiet miftuħin b'mod reċiproku bejn il-Ġermanja u d-Danimarka[6]

Fl-2016, il-Ġermanja u d-Danimarka implimentaw żewġ irkantijiet PV transfruntiera miftuħin għall-parteċipazzjoni minn proġetti li jinsabu fil-pajjiż l-ieħor. L-irkantijiet miftuħin b'mod reċiproku kienu bbażati fuq ftehim ta' kooperazzjoni nnegozjat b'mod bilaterali. L-irkantijiet miftuħin kienu kollha bbażati fuq is-sistema ta' appoġġ fis-seħħ għall-PV fil-pajjiż rispettiv. Barra minn hekk, il-ftehim ta' kooperazzjoni inkluda wkoll arranġamenti fir-rigward tar-restrizzjonijiet fuq is-siti lokali, l-iskambju tad-*data* u l-kontribut għall-miri tal-enerġija rinnovabbli. Fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-kostijiet, il-pajjiż li qiegħed jirkanta jħallas il-pagamenti ta' appoġġ lill-impjanti kollha aġġudikati u jirċievi l-istatistika sħiħa dwar l-RES. Ma huwa inkluż l-ebda kost jew benefiċċju addizzjonali.

L-irkantijiet transfruntiera wasslu għall-post tal-proġetti kollha ta' suċċess fid-Danimarka. L-irkant miftuħ Ġermaniż laħaq prezzijiet tal-għoti ferm anqas mill-irkantijiet nazzjonali Ġermaniżi preċedenti. Fid-Danimarka ma twettaq l-ebda rkant nazzjonali fl-istess perjodu. L-ebda proġett Ġermaniż ma

[5] Ir-reġjuni tal-fruntiera huma territorji fuq kull naħa tal-istess fruntiera (definizzjoni disponibbli fuq: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Border_region)

[6] Din id-deskrizzjoni tal-każ tibni fuq ir-rapport ""Design options for cross-border auctions", elaborat taħt il-proġett AURES II dwar irkantijiet għall-appoġġ għall-enerġija rinnovabbli. Ir-rapport sħiħ jista' jinkiseb minn http://aures2project.eu/wp-content/uploads/2019/06/AURES_II_D6_1_final.pdf

ppartecipa fl-irkant Daniż. Dan seħħ, fost raġunijiet oħrajn, minħabba l-kapaċità massima baxxa prevista għal proġetti li jinsabu fil-Ġermanja (2,4 MW biss minn volum totali ta' rkant ta' 20 MW), irkant nazzjonali fil-Ġermanja li kien se jseħħ biss jiem wara, kostijiet tat-tranżazzjonijiet relatati mal-fehim tas-sistema Daniża tal-irkant, kif ukoll il-premium fiss użat fid-Danimarka li espona lill-operaturi tal-impjanti għal riskji fit-tul tal-prezzijiet tal-elettriku. Għall-proġetti li jinsabu fid-Danimarka, il-parteċipazzjoni fl-irkant Ġermaniż kienet attraenti peress li fl-2016 ma sar l-ebda rkant nazzjonali għall-PV. Ir-raġunijiet għal offerti aktar kompetittivi mid-Danimarka mhumiex ċari iżda x'aktarx jinkludu riżorsi PV aħjar fis-siti li jipparteċipaw fl-irkantijiet, l-opportunità li jinbnew impjanti PV fuq l-art agrikola (esklużi fil-Ġermanja) kif ukoll in-nuqqas ta' għażliet oħrajn biex wieħed jirċievi appoġġ domestiku u b'hekk offerti aktar aggressivi.

Dawn l-irkantijiet miftuħin b'mod reċiproku wrew li l-approċċi kooperattivi bejn l-Istati Membri jistgħu jġibu kisbiet fl-effiċjenza meta mqabblin mal-irkantijiet nazzjonali. Barra minn hekk, dawn juru b'mod ċar ukoll li l-iskemi ta' appoġġ nazzjonali u l-iskedi tal-irkant għandhom jitqiesu meta jkun qed jiġi stabbilit il-perjodu ta' żmien u meta jitfassal il-ftehim ta' kooperazzjoni. Barra minn hekk, il-pajjiżi jeħtieġ li jqisu wkoll l-arranġamenti tas-suq u fatturi oħrajn li jinfluwenzaw il-kostijiet tal-proġetti sabiex jiġu evitati s-sorpriżi fir-rigward tad-distribuzzjoni tal-għotjiet bejn il-pajjiżi.

Eżempju għall-kooperazzjoni transfruntiera: Skema konġunta ta' ċertifikati bejn l-Iżvezja u n-Norveġja

Fl-2012, l-iskema transfruntiera ta' appoġġ għall-elettriku ekoloġiku bejn l-Iżvezja u n-Norveġja saret operazzjonali bl-għan li tingħata spinta lit-tkabbir tal-enerġija rinnovabbli fiż-żewġ pajjiżi. Sa issa, hija l-unika skema ta' appoġġ konġunta mwettqa taħt il-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni previsti fid-Direttiva dwar l-Enerġija Rinnovabbli (RED). Id-dħul fis-seħħ tal-iskema kien preċedut minn fażi twila ta' negozjati bejn iż-żewġ pajjiżi. Kien partikolarment diffiċli li jintlaħaq qbil dwar kondiviżjoni xierqa tal-kostijiet u tal-benefiċċji. Ftehim politiku dwar kondiviżjoni ugwali tal-piżijiet (jiġifieri ta' 50:50) witta t-triq għall-ftehim finali.

L-iskema bbenefikat mill-esperjenza ta' sena sħiħa tal-Iżvezja fl-operat ta' suq domestiku taċ-ċertifikati komparabbli. Strument ibbażat fuq is-suq — l-iskema tippremja l-faċilitajiet li jipproduċu l-enerġija rinnovabbli fiż-żewġ pajjiżi billi talloka ċertifikat ekoloġiku għal kull MWh ta' elettriku rinnovabbli prodott li mbagħad jista' jiġi nnegozjat f'suq. Il-fornituri tal-elettriku Żvediżi u Norveġiżi (u xi utenti finali) huma obbligati jixtru ċertifikati proporzjonati għal sehem mill-produzzjoni/konsum tal-elettriku tagħhom.

Minħabba s-suċċess tal-iskema fil-kisba (żejda) tal-akkumulazzjoni mmirata ta' enerġija rinnovabbli, prinċipalment mir-riħ u mill-enerġija idroelettrika, is-sistema ngħalqet għal parteċipanti ġodda f'Jannar 2022. Minkejja li l-karatteristiċi ewlenin tal-iskema kienu l-istess fiż-żewġ pajjiżi, u l-Iżvezja u n-Norveġja ħadmu lejn mira ta' produzzjoni konġunta espressa f'TWh, huma żammew ukoll ċerta flessibbiltà fir-rigward tal-parametri tal-iskema. Lanqas ma hemm awtorità konġunta li hija responsabbli mill-implimentazzjoni u l-monitoraġġ, iżda kull pajjiż ħatar entità domestika. Dan wera li r-rikonoxximent tal-ħtieġa għal flessibbiltà fit-tfassil ta' skema konġunta jista' jkun utli. Barra minn hekk, il-potenzjal relattivament simili għall-enerġija rinnovabbli kif ukoll l-istrutturi tal-kostijiet komparabbli għamluha aktar faċli li jintlaħaq qbil dwar il-karatteristiċi ewlenin tal-iskema. Dan jgħodd ukoll għan-negozjati dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji li għandhom it-tendenza li jkunu aktar ta' sfida jekk il-kostijiet u l-benefiċċji jvarjaw b'mod sinifikanti bejn il-pajjiżi li jikkooperaw.

Ostakli għall-Kooperazzjoni

Minkejja l-benefiċċji stabbiliti u investigati sew tal-kooperazzjoni biex jintlaħqu b'mod konġunt il-miri tal-UE għall-enerġija rinnovabbli, ftit proġetti ta' kooperazzjoni li jużaw il-

mekkaniżmi ta' kooperazzjoni ġew fil-fatt implimentati mill-2009[7], u l-użu tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni għadu baxx. L-evidenza[8] tissuġġerixxi li għad hemm ostakli fl-użu ta' mekkaniżmi ta' kooperazzjoni, li jistgħu jkunu ta' natura politika, teknika, legali u regolatorja kif ukoll soċjoekonomika u ambjentali. L-Istati Membri u partijiet ikkonċernati oħrajn jirrapportaw ukoll ostakli amministrattivi relatati mal-passi proċedurali meħtieġa għall-ippjanar u l-implimentazzjoni ta' proġett ta' kooperazzjoni u ostakli fir-rigward tal-kwantifikazzjoni u l-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji. Madankollu d-diskussjonijiet bejn l-Istati Membri dwar l-użu ta' mekkaniżmi ta' kooperazzjoni intensifikaw f'dawn l-aħħar snin u qed jiġu diskussi diversi proġetti potenzjali[9]. Iż-żieda fil-pressjoni għad-dekarbonizzazzjoni rapida f'konformità mal-Patt Ekoloġiku Ewropew, il-pakkett "Lesti għall-mira ta' 55 %" u l-Pjan RePowerEU jitolbu użu aktar frekwenti tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni.

Kamp ta' applikazzjoni

Din il-Gwida għandha l-għan li tappoġġa lill-Istati Membri fl-ippjanar, fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera bl-użu ta' mekkaniżmi ta' kooperazzjoni[10]. Billi titfa' dawl fuq l-għażliet u l-elementi tat-tfassil disponibbli għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji, hija għandha l-għan li tiffaċilita l-eliminazzjoni ta' dan l-ostaklu għal użu ulterjuri tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni.

Il-gwida preċedenti dwar l-allokazzjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji hija limitata għall-metodoloġija tal-analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji (CBA) mħejjija mill-ENTSO-E għall-proġetti tal-iżvilupp tal-grilja skont ir-Regolament (UE) 2022/869, u l-ebda gwida ma ffokat fuq il-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji tal-assi tal-ġenerazzjoni. Għalhekk, din il-Gwida għandha l-għan li tipprovdi ċarezza dwar l-għażliet disponibbli u l-gradi ta' libertà għall-analiżi u l-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji applikabbli fit-teknoloġiji differenti tal-enerġija

[7] Mil-lum, ġew implimentati/miftiehma 12-il proġett ta' kooperazzjoni (10 minnhom trasferimenti statistiċi, proġett konġunt wieħed u skema ta' appoġġ konġunta waħda). Filwaqt li dan jindika li l-implimentazzjoni tista' tkun qed titħaffef, l-użu tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni għadu taħt l-aspettattivi. Il-proġetti li ġejjin ġew implimentati u/jew miftiehma: trasferimenti statistiċi bejn il-Lussemburgu u l-Litwanja, il-Lussemburgu u l-Estonja, Malta u l-Estonja, in-Netherlands u d-Danimarka, l-Irlanda u d-Danimarka, l-Irlanda u l-Estonja, id-Danimarka u l-Belġju, il-Finlandja u l-Belġju, iċ-Ċekja u s-Slovenja, u l-Litwanja u l-Belġju; proġett konġunt bejn il-Ġermanja u d-Danimarka u skema ta' appoġġ konġunt bejn l-Iżvezja u n-Norveġja. Meta wieħed iħares lejn il-Pjanijiet ta' Azzjoni Nazzjonali tal-Istati Membri għall-Enerġija Rinnovabbli (NREAPs) għall-2020, huwa ovvju li minħabba n-novità tal-mekkaniżmi u n-nuqqas ta' proġetti implimentati, il-pjanijiet biex isir użu mill-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni kienu għadhom vagi, kawti jew saħansitra ma jeżistux. Ftit snin wara, fl-NECPs tagħhom, il-pjanijiet tal-Istati Membri għall-użu tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni kienu diġà aktar konkreti, b'mod partikolari minħabba konsultazzjonijiet li saru bejn l-Istati Membri fuq bażi bilaterali jew multilaterali, individwalment jew permezz ta' gruppi u fora differenti. F'dan ir-rigward, għandha tiġi enfasizzata l-ħidma fil-fora tal-enerġija reġjonali, inklużi l-Gruppi ta' Livell Għoli tal-Kooperazzjoni tal-Enerġija fl-Ibħra tat-Tramuntana (NSEC), il-Pjan ta' Interkonnessjoni tas-Suq tal-Enerġija tal-Baltiku (BEMIP), il-Konnettività tal-Enerġija fl-Ewropa Ċentrali u tax-Xlokk (CESEC) jew l-Interkonnessjonijiet tal-Ewropa tax-Xlokk (SWE), jew il-Forum Pentalaterali. Il-fora rnexxielhom ilaqqgħu flimkien il-partijiet ikkonċernati ewlenin u jiffaċilitaw id-djalogu. Madankollu, għad hemm nuqqas ta' pjanijiet rapportati konkreti, li jirriflettu d-diffikultajiet perċepiti fl-applikazzjoni tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni.

[8] L-istudji u l-proġetti jinkludu, fost l-oħrajn, il-proġett dwar il-Mekkaniżmi ta' Kooperazzjoni bejn l-Istati Membri tal-UE u l-interazzjoni ma' skemi ta' appoġġ skont id-Direttiva dwar l-Enerġija Rinnovabbli (2009/28/KE) (https://res-cooperation.eu/), il-proġett CA-RES (https://www.ca-res.eu/), jew il-proġett MUSTEC (https://mustec.eu/). Ara wkoll l-istudju dwar "Cooperation between EU countries under the RES directive", 2014, disponibbli fuq https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/renewable-energy-directive-targets-and-rules/cooperation-mechanisms_en#documents

[9] Xi eżempji magħrufin jinkludu Memorandum ta' Qbil dwar ċentru tal-enerġija lil hinn mill-kosta wieħed jew aktar bejn id-Danimarka u n-Netherlands, Memorandum ta' Qbil bejn il-Latvja u l-Estonja dwar proġett konġunt lil hinn mill-kosta, Ittra ta' Intenzjoni dwar l-analiżi ta' proġetti lil hinn mill-kosta konġunti u ibridi bejn id-Danimarka u l-Ġermanja, u Memorandum ta' Qbil dwar l-esplorazzjoni ta' għażliet għall-għżejjer tal-enerġija bejn id-Danimarka u l-Belġju.

[10] Għall-biċċa l-kbira tal-proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera, jista' jiġi preżunt li l-Istati Membri jew il-pajjiżi terzi huma dawk li jġarrbu l-ogħla kostijiet u li jirċievu l-maġġoranza tal-benefiċċji. Għalhekk huma l-partijiet naturali li qed jinnegozjaw u se jirrappreżentaw lill-partijiet ikkonċernati tagħhom b'mod awtomatiku.

rinnovabbli. Filwaqt li għandha l-għan li tkopri l-kooperazzjoni dwar l-enerġija rinnovabbli b'mod ġenerali għat-teknoloġiji kollha tal-enerġija rinnovabbli, hija tqis aspetti speċifiċi għal proġetti tal-enerġija eolika lil hinn mill-kosta (radjali) minħabba li kooperazzjoni bħal din qed issir dejjem aktar sinifikanti filwaqt li qed tiffaċċja sfidi ta' implimentazzjoni tekniċi u prattiċi partikolari. L-analiżi tal-kostijiet imqabblin mal-benefiċċji u l-kondiviżjoni tal-aspetti ta' proġetti ibridi lil hinn mill-kosta se jiġu ttrattati b'mod estensiv fi Gwida li ġejja tal-2024 dwar kif għandha tiġi kkoordinata l-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji għal kull baċir tal-baħar għal proġetti ta' trażmissjoni tal-enerġija lil hinn mill-kosta flimkien mal-iżvilupp ta' proġetti għall-ġenerazzjoni tal-enerġija rinnovabbli kif ukoll il-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji għal proġetti ibridi individwali.[11]

Din il-Gwida hija strutturata kif ġej: l-ewwel nett, l-aktar elementi importanti ta' tfassil għal skemi ta' appoġġ għall-enerġija rinnovabbli huma deskritti b'enfasi fuq aspetti rilevanti għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji fi proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera. Fit-taqsima li ġejja, huma deskritti l-approċċi u l-prinċipji ġenerali tas-CBA bħala l-għodda ċentrali għall-valutazzjoni tal-benefiċċji soċjetali ġenerali ta' proġetti rinnovabbli u l-prerekwiżit għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji. Il-Gwida mbagħad tipproċedi biex tipprovdi informazzjoni dwar kif għandha tiġi indirizzata l-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji bejn il-partijiet li jikkooperaw, filwaqt li tiddeskrivi rakkomandazzjonijiet, eżempji u l-aħjar prattiki. Pjan ta' azzjoni għal ftehim ta' kooperazzjoni jista' jinstab fit-taqsima 6.

[11] Filwaqt li jiġi rikonoxxut l-enfasi dejjem akbar fuq forom kumplessi ta' kooperazzjoni fl-enerġija rinnovabbli, bħal fil-kuntest ta' parks eoliċi ibridi lil hinn mill-kosta, għandha tiġi pprovduta "gwida dwar kif tiġi kkoordinata l-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji bejn il-fruntieri għall-proġetti tat-trażmissjoni tal-enerġija flimkien mal-iżvilupp ta' proġetti għall-ġenerazzjoni tal-enerġija". Din il-Gwida hija relatata mal-Artikolu 15(1) tar-Regolament TEN-E [ir-Regolament (UE) 2022/869] kif ukoll mal-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni "Strateġija tal-UE biex jiġi sfruttat il-potenzjal tal-enerġija rinnovabbli lil hinn mill-kosta għal futur newtrali għall-klima" COM(2020) 741 final, disponibbli fuq: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/offshore_renewable_energy_strategy.pdf

2 L-ELEMENTI U L-GĦAŻLIET GĦAT-TFASSIL TAL-KOOPERAZZJONI GĦALL-FINANZJAMENT

Meta jaqblu dwar proġett ta' kooperazzjoni, l-Istati Membri jeħtieġ li jallinjaw fuq firxa ta' aspetti, inklużi l-għanijiet u l-prinċipji ewlenin tal-kooperazzjoni, il-mekkaniżmu/i ta' kooperazzjoni li jistgħu jintużaw biex jintlaħqu dawn l-għanijiet, kif ukoll l-ambitu u l-kundizzjonijiet tal-kooperazzjoni. Fir-rigward ta' dawn tal-aħħar, l-Istati Membri jista' jkun jeħtieġ li jagħżlu skema ta' appoġġ u jeħtieġ li jaqblu dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji li jirriżultaw li l-proġett se jipproduċi. Elementi differenti tat-tfassil tal-mekkaniżmu/i ta' kooperazzjoni u tal-iskema ta' appoġġ (fejn applikabbli) jistgħu jwasslu għal eżiti differenti f'termini ta' kostijiet u benefiċċji.

Kif huwa deskritt hawn fuq, l-Istati Membri jistgħu jkunu jridu jsegwu għanijiet differenti meta jaqblu dwar proġett ta' kooperazzjoni. Fi kwalunkwe każ, madankollu, se jkunu jridu jiżguraw li l-kooperazzjoni tkun ta' benefiċċju reċiproku u li l-kostijiet u l-benefiċċji jiġu kondiviżi b'mod li jirrifletti dak l-għan. Il-loġika ġenerali hija li l-Istat Membru li jixtri se jikkontribwixxi għall-kostijiet ta' appoġġ bħala kumpens talli jirċievi l-istatistika dwar l-RES. Is-sottogħanijiet segwiti mill-Istati Membri jistgħu, pereżempju, jinkludu l-għan li jitnaqqsu l-kostijiet tal-integrazzjoni tal-RES billi l-implimentazzjoni tiġi ttrasferita f'pajjiżi b'kostijiet aktar baxxi għall-integrazzjoni tas-sistema. L-Istati Membri ospitanti, min-naħa l-oħra, se jqisu wkoll dawn il-kostijiet kif ukoll sa liema punt huma riflessi fil-pagamenti ta' appoġġ, li jfisser li jkunu jew imġarrbin minn żviluppaturi ta' proġetti rinnovabbli jew li jkunu mġarrbin minn partijiet ikkonċernati oħrajn bħat-TSOs jew il-konsumaturi finali. Peress li l-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema jistgħu jkunu sostantivi, l-Istati Membri ospitanti jistgħu jinkludu l-kumpens adegwat.

L-għażla tal-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni

L-għażla tal-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni tiddependi fuq l-għanijiet speċifiċi li l-Istati Membri jsegwu. B'mod ġenerali, jista' jingħad li jekk l-uniku objettiv ikun li tinkiseb konformità fil-mira ta' terminu qasir b'kostijiet aktar baxxi, jew it-tnaqqis rapidu ta' distakk li jifdal fil-mira bi sforz domestiku limitat, it-**trasferimenti statistiċi** huma l-aktar għażla xierqa peress li juru l-anqas kostijiet tat-tranżazzjoni u għandhom tendenza li jkunu anqas kumplessi. Min-naħa l-oħra, it-trasferiment statistiku ma jwassalx għall-implimentazzjoni ta' kapaċità rinnovabbli addizzjonali, sakemm il-pajjiż tal-bejgħ ma jallokax id-dħul għal proġetti rinnovabbli ġodda.

Proġetti konġunti jistgħu jiġu segwiti wkoll jekk l-objettiv ikun li jiġu żviluppati jew ittestjati teknoloġiji (ġodda). **L-iskemi ta' appoġġ konġunt** huma l-aktar mekkaniżmu ta' kooperazzjoni kumpless u jinvolvu l-ogħla kostijiet tat-tranżazzjonijiet. Madankollu, l-iskemi ta' appoġġ konġunt jistgħu jtejbu l-kosteffiċjenza u jżidu l-istabbiltà tas-suq fit-tul kif ukoll il-likwidità. Aktar ma jkun għoli l-volum ta' kooperazzjoni fi proġetti tal-elettriku rinnovabbli li għandhom jitwettqu maż-żmien, aktar tkun iġġustifikata l-għażla ta' mekkaniżmu kumpless.

Għandu jiġi nnotat ukoll li l-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni mhumiex esklużivi b'mod reċiproku, u li l-Istati Membri huma liberi li jikkombinaw aktar minn mekkaniżmu wieħed fi ftehim wieħed. Fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji, huwa rakkomandabbli

li l-kostijiet u l-benefiċċji jinżammu strettament separati għal kull proġett u li ma jiżdidux f'kombinazzjonijiet ta' proġetti.

Għażla tal-forma ta' appoġġ

Minkejja li l-implimentazzjoni tal-enerġija rinnovabbli bbażata fuq is-suq qed tiżdied, din għadha fil-biċċa l-kbira bbażata fuq skema ta' appoġġ — dan japplika wkoll għall-kooperazzjoni transfruntiera. Fil-prinċipju, l-Istati Membri għandhom l-għażla bejn l-użu tal-iskema ta' appoġġ tal-Istat Membru ospitanti, il-ftuħ tal-iskema ta' appoġġ tal-Istat Membru kontribwenti jew l-istabbiliment ta' skema ta' appoġġ konġunta mfassla apposta ġdida. Jeħtieġ li tiġi ddefinita firxa ta' elementi ta' tfassil għal din l-iskema. Għandu jiġi nnotat ukoll li skema ta' appoġġ mhux neċessarjament tinvolvi pagamenti reali ta' appoġġ, peress li dawn jistgħu ma jibqgħux validi f'sitwazzjoni fejn ikun hemm offerti bi prezz żero, jiġifieri żviluppaturi li jkunu lesti li jimxu 'l quddiem bil-proġett mingħajr ebda sussidju.

L-użu tal-iskema ta' appoġġ tal-pajjiż ospitanti għandu l-vantaġġ li jiżgura l-integrazzjoni bla xkiel fil-kuntest regolatorju nazzjonali. L-għażla tal-iskema ta' appoġġ tal-Istat Membru kontribwenti, għall-kuntrarju, se twassal għal żewġ skemi eżistenti b'mod parallel fl-Istat Membru fejn tinsab l-installazzjoni u jistgħu jkunu f'kunflitt mal-kuntest regolatorju tiegħu. L-istabbiliment ta' skema ġdida ta' appoġġ konġunt min-naħa l-oħra jinvolvi kostijiet ogħla tat-tranżazzjonijiet, iżda għandu l-vantaġġ li jkun adattat għall-iskop u aktar effiċjenti għal pjanijiet ta' kooperazzjoni akbar. F'dak il-każ, l-istituzzjonijiet nazzjonali jew reġjonali li joperaw l-iskema jeħtieġ li jiġu identifikati. L-Istati Membri jistgħu jagħżlu wkoll l-iskema tal-pajjiż ospitanti jew kontribwenti bħala punt tat-tluq, iżda jaqblu dwar id-devjazzjoni tal-elementi tat-tfassil għal aspetti individwali.

L-elementi li ġejjin għandhom jitqiesu meta tiġi ddefinita skema ta' appoġġ, filwaqt li jiġi nnotat li l-istruttura u l-ispeċifiċitajiet eżatti se jvarjaw fuq bażi ta' każ b'każ.

Qabel l-investigazzjoni, l-għażla tas-sit, il-permessi u l-iżvilupp minn qabel

B'mod ġenerali, wieħed jista' jiddistingwi bejn approċċi ċentralizzati (immexxija mill-gvern) u dawk deċentralizzati (immexxija mill-iżviluppatur) għal qabel l-investigazzjoni, l-għażla tas-sit, il-permessi u l-iżvilupp minn qabel. L-approċċ ċentralizzat huwa kkaratterizzat minn stat jew korp tal-istat li jkun responsabbli li jmexxi 'l quddiem u li jġarrab il-kostijiet u r-riskji għal dawn il-proċessi[12]**.** F'mudell deċentralizzat, is-siti jintgħażlu, jiġu investigati minn qabel u żviluppati minn qabel mill-iżviluppaturi tal-proġetti f'żona predefinita. Skont min inizjalment iġarrab il-kostijiet għal qabel l-investigazzjoni, għall-għażla tas-sit u għal qabel l-iżvilupp, jista' jkun meħtieġ kumpens.

Reġim tal-allokazzjoni tal-kostijiet tal-grilja

L-Istati Membri li jikkooperaw jeħtieġ li jiddeċiedu wkoll dwar l-interfaċċa bejn l-iżviluppaturi rinnovabbli u t-TSOs fir-rigward tar-reġim tal-grilja. Fl-approċċ tal-allokazzjoni tal-kostijiet baxxi, l-iżviluppaturi ta' proġetti rinnovabbli jġarrbu l-kostijiet ta' konnessjoni mal-eqreb punt

[12] L-elementi tal-mudell ċentralizzat huma parti mill-proposta tal-Kummissjoni tat-18 ta' Mejju 2022 biex jiġu riveduti d-dispożizzjonijiet relatati mal-permessi ta' proġetti RES fid-Direttiva dwar l-Enerġija Rinnovabbli (COM (2022) 222 final).

ta' konnessjoni xieraq fin-network tal-grilja diġà eżistenti, ġeneralment substazzjon, u t-TSOs — il-kostijiet ta' kwalunkwe tisħiħ meħtieġ tal-grilja. L-approċċi tal-kostijiet baxxi huma l-għażla tal-kostijiet l-aktar baxxi għall-iżviluppaturi tal-proġetti (minħabba li t-tisħiħ tal-grilja ġeneralment jiġġarrab mit-TSOs/DSOs) u jippermettu trasparenza u konsistenza tajbin tal-kostijiet. Madankollu, il-proġetti jistgħu jiddewmu minħabba żidiet meħtieġa mit-TSOs/DSOs qabel ma tkun possibbli konnessjoni.

Fl-approċċ tal-allokazzjoni profonda tal-kostijiet, l-iżviluppaturi ta' proġetti rinnovabbli jridu jġarrbu l-kostijiet kollha tal-konnessjoni, kif ukoll kwalunkwe kost ulterjuri ta' tisħiħ, minħabba l-integrazzjoni tal-installazzjoni l-ġdida fis-sistema. Żvantaġġ kbir fir-reġim tal-allokazzjoni tal-kostijiet estensivi huwa li l-kostijiet tal-konnessjoni bil-quddiem jistgħu jkunu għoljin ħafna, u l-kostijiet tat-tisħiħ tan-network normalment ikunu inċerti u diffiċli biex jiġu mbassra għall-iżviluppaturi[13]. Madankollu, l-iżviluppaturi tal-proġetti spiss ma jkunux rikjesti jħallsu l-użu tal-imposti tas-sistema għar-rinforzi kontinwi tal-grilja taħt dan l-approċċ.

Huma possibbli wkoll forom ibridi. Skont l-ispeċifikazzjoni eżatta tagħhom, il-mudelli ibridi jista' jkollhom żvantaġġi/vantaġġi taż-żewġ reġimi.

Forom ta' appoġġ finanzjarju

L-għażliet ewlenin għall-forom ta' appoġġ finanzjarju huma "appoġġ operazzjonali" u "għajnuna għall-investiment" (bil-quddiem jew rikorrenti, eż. annwali). L-aktar forom rilevanti ta' appoġġ operazzjonali huma premiums fissi, premiums varjabbli fuq naħa waħda u premiums varjabbli fuq żewġ naħat (kuntratti għad-differenza) [14].

Fil-każ ta' premiums fissi, l-appoġġ totali ma jiddependix mill-prezzijiet tal-elettriku. Barra minn hekk, il-premiums fissi huma aktar faċli biex jiġu amministrati, iżda jiġu bi żvantaġġ għall-iżviluppaturi li jkollhom riskji potenzjalment għoljin ta' dħul mis-suq u jipprovdu inċentivi biex jipproduċu wkoll fi żminijiet fejn ma tkunx meħtieġa ġenerazzjoni addizzjonali. Ir-riskju għad-dħul mis-suq fit-tul jista' jiġi indirizzat permezz ta' premiums varjabbli li, madankollu, jistgħu jiġu għad-detriment tal-iskopertura tal-kostijiet totali ta' appoġġ għall-prezzijiet tal-elettriku aktar baxxi mill-prezz tal-eżerċitar, imħallas mill-konsumaturi. Fil-każ ta' għajnuna għall-investiment bil-quddiem jew annwali, fil-prinċipju l-impjanti huma esposti għal riskji sħaħ għad-dħul mis-suq tal-elettriku.

L-għajnuna jew l-appoġġ għall-investiment ivarja mill-appoġġ operazzjonali billi jipprovdi sehem mill-kostijiet tal-investiment tal-proġett qabel ma fil-fatt jibda jopera u jibda jiġġenera. Filwaqt li l-għajnuna għall-investiment rari ssir fil-livell tal-Istati Membri, hija mistennija li ssir aktar rilevanti fil-kuntest ta' mekkaniżmi ta' finanzjament tal-UE bħal-linja l-ġdida ta' finanzjament għal proġetti transfruntiera taħt il-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa (FNE).

Meta tittieħed deċiżjoni għat-tfassil ta' appoġġ finanzjarju, huwa rrakkomandat li tibda d-diskussjoni mid-disinji eżistenti tal-iskema ta' appoġġ fl-Istati Membri involuti, dment li tal-

[13] Dan huwa prinċipalment dovut għall-effetti tan-network, iżda l-inċertezza tista' tkun relatata wkoll mal-bidliet regolatorji.

[14] F'sistema ta' premium fuq naħa waħda, jekk il-prezz tas-suq ikun taħt il-prezz tal-eżerċitar tal-irkant, il-produtturi jirċievu appoġġ li jkopri d-distakk, u jekk il-prezz tas-suq ikun ogħla, jistgħu jżommu d-dħul żejjed. Il-premium fuq żewġ naħat jopera b'mod simili, madankollu d-dħul żejjed irid jitħallas lura mill-produttur. Fl-iskema ta' premium fiss, il-produtturi jirċievu ammont fiss ta' dħul żejjed minbarra l-prezz tas-suq.

anqas waħda mill-partijiet li jikkooperaw ikollha skema domestika fis-seħħ għat-teknoloġija inkwistjoni. F'każ li ma jkun hemm l-ebda skema bħal din fis-seħħ fl-istati li jikkooperaw, l-esperjenza tal-Istati Membri li jikkondividu karatteristiċi u objettivi simili tista' sservi bħala eżempju. Meta jiddeċiedu dwar l-elementi tat-tfassil, l-istati li jikkooperaw għandhom jagħmlu ħilithom biex jiżguraw it-tħaddim u l-manutenzjoni regolari tal-impjant il-ġdid, jimminimizzaw il-kostijiet ta' appoġġ meħtieġa matul il-ħajja tiegħu, jillimitaw ir-riskju ta' kumpens żejjed jew nieqes, inaqqsu r-riskji finanzjarji b'mod ġenerali u jqisu l-implikazzjonijiet tal-iskema ta' appoġġ għall-konsumaturi.

Fil-każ ta' **kooperazzjoni transfruntiera**, l-Istati Membri jistgħu jużaw premium varjabbli (fuq naħa waħda jew fuq żewġ naħat), bħal kuntratti għad-differenza. Il-kuntratti għad-differenza, b'mod partikolari, jipprovdu stabbiltà fil-prezzijiet filwaqt li fl-istess ħin jillimitaw profitti eċċessivi mhux mistennija li jistgħu jiġu ġġenerati f'każ ta' prezzijiet tas-suq għoljin ħafna. Għandu jiġi nnotat li fejn ikunu involuti żewġ swieq tal-elettriku b'żewġ prezzijiet tal-elettriku differenti, dan jikkomplika l-kalkolu tal-pagamenti ta' appoġġ għar-regolatur(i) u x'aktarx iżid ir-riskji għall-investituri tal-enerġija rinnovabbli. Dan iżid il-kostijiet amministrattivi u tat-tranżazzjonijiet u jistgħu jkunu meħtieġa l-pagamenti ta' kumpens, li ma jistgħux jiġu stmati faċilment *ex ante*. Sabiex jittaffew dawn ir-riskji, is-suq ta' referenza għandu għalhekk jiġi miftiehem minn qabel bejn l-Istati Membri. Jekk jingħelbu dawn l-ostakli, l-iskemi ta' appoġġ konġunt jistgħu jipprovdu ammonti ta' appoġġ aktar effiċjenti u aktar baxxi għal kwalunkwe diskrepanza fl-investiment meħtieġa ta' proġetti rinnovabbli mill-iskemi ta' appoġġ nazzjonali, u b'hekk jitnaqqsu l-ammonti ta' appoġġ totali ffinanzjati mill-kontribwenti ta' kull Stat Membru.

Filwaqt li ma jaqgħux fl-ambitu tal-azzjonijiet li jistgħu jitwettqu mill-Istati Membri li jqisu l-implimentazzjoni ta' proġetti ta' kooperazzjoni rinnovabbli transfruntiera, huwa rilevanti li jiġi nnotat li l-promoturi tal-proġetti rinnovabbli jista' jkollhom aċċess għal sorsi oħrajn ta' finanzjament kompetittiv, bħal permezz ta' strumenti tal-BEI jew billi jintlaħaq qbil dwar il-PPAs ma' dawk kontribwenti.

Tfassil tal-offerta/tal-irkant

B'mod ġenerali, fir-rigward tal-appoġġ għall-enerġija rinnovabbli fl-UE, l-importanza ta' tariffi jew kwoti stabbiliti b'mod amministrattiv qed tonqos, filwaqt li l-irkantijiet qed jiżdiedu. Hemm diversi għażliet disponibbli fir-rigward tat-tfassil ta' offerti/irkantijiet biex jiġi allokat appoġġ għall-enerġija rinnovabbli. L-aktar elementi importanti tat-tfassil huma t-teknoloġija, il-volum, l-għażla taż-żmien tal-irkant, id-daqs tal-offerta, it-tip ta' appoġġ imħallas, il-kriterji ta' qabel il-kwalifika u tal-għoti u jekk jintużawx offerti b'diversi punti jew b'punt wieħed.

Fil-każ ta' kooperazzjoni, l-irkantijiet jistgħu jieħdu forom differenti, b'mod partikolari irkantijiet unilaterali, reċiproċi u konġunti. It-tip ta' rkant magħżul min-naħa tiegħu se jinfluwenza l-mekkaniżmu ta' appoġġ, eż. f'**irkantijiet unilaterali**, se tiġi applikata l-iskema ta' appoġġ tal-Istat Membru li jixtri jew li jikkontribwixxi, jiġifieri li tikkorrispondi għal ftuħ unilaterali tal-iskema ta' appoġġ għal proġetti mill-Istat Membru ospitanti. F'**irkantijiet reċiproċi**, iż-żewġ pajjiżi jiftħu l-iskemi ta' appoġġ rispettivi tagħhom filwaqt li f'**irkantijiet konġunti** skema ta' appoġġ personalizzat hija mfassla mill-partijiet li jikkooperaw biex jallinjaw mal-aspetti kollha tal-proġett ta' kooperazzjoni. Bħala regola ġenerali, l-Istat

Membru li jħallas il-kostijiet ta' appoġġ għandu jirċievi l-istatistika tal-RES korrispondenti. L-Istati Membri jistgħu wkoll jagħmlu ftehimiet differenti fir-rigward tal-perjodu ta' żmien għat-trasferiment tal-ilħuq tal-miri u jekk it-trasferiment tal-ishma lill-Istat Membru kontribwenti għandux ikompli wara t-tmiem tal-perjodu ta' appoġġ sa tmiem il-ħajja teknika tal-installazzjoni. Dan se jkollu impatt fuq il-kondiviżjoni li tirriżulta tal-kostijiet u l-benefiċċji. L-Istati Membri jistgħu, pereżempju, jaqblu li l-installazzjoni se tibda tikkontribwixxi għall-ilħuq tal-mira tal-pajjiż ospitanti wara t-tmiem tal-perjodu ta' appoġġ biex tikkumpensa għall-provvista tas-sit u għall-fatt li ġġarrab il-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema.

Il-finanzjament tal-kooperazzjoni

Minbarra l-għażla tal-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni u (fejn rilevanti) l-allinjament tal-elementi tat-tfassil tal-iskema ta' appoġġ, l-Istati Membri jeħtieġ li jaqblu wkoll dwar kif jiffinanzjaw il-kooperazzjoni u, potenzjalment, kif jirkupraw il-kostijiet tal-appoġġ[15]**.** L-għażliet prinċipali għall-finanzjament huma sorsi pubbliċi ta' finanzjament (baġits nazzjonali, mekkaniżmi ta' finanzjament u fondi tal-UE), imposti ta' appoġġ fuq il-konsumaturi jew forom ibridi, jiġifieri kombinazzjonijiet tagħhom. Filwaqt li s-sorsi pubbliċi ta' finanzjament huma essenzjalment distribuzzjoni mill-ġdid mill-kontribwenti kollha għall-konsumaturi tal-enerġija, l-imposti jirridistribwixxu l-kostijiet tal-enerġija rinnovabbli għall-konsumaturi tal-elettriku billi jżidu l-prezz tal-elettriku. L-Istati Membri jistgħu jagħżlu wkoll li jiffinanzjaw partijiet mill-kostijiet minn sors wieħed, filwaqt li jużaw sors differenti għall-bqija. Il-Linji Gwida dwar l-għajnuna mill-Istat għall-klima, il-protezzjoni ambjentali u l-enerġija 2022[16] jipprovdu l-qafas għall-awtoritajiet pubbliċi biex jappoġġaw l-objettivi tal-Patt Ekoloġiku Ewropew b'mod effiċjenti u b'distorsjonijiet minimi tal-kompetizzjoni.

---

[15] Kif jiġu rkuprati l-kostijiet tal-appoġġ jista' jiġi deċiż ukoll fil-livell nazzjonali minn kull pajjiż li jikkoopera, ħlief fil-każ ta' skemi ta' appoġġ konġunt.

[16] 2022/C 80/01

3 ANALIŻI TAL-KOSTIJIET U L-BENEFIĊĊJI BĦALA L-BAŻI GĦALL-KONDIVIŻJONI TAL-KOSTIJIET U L-BENEFIĊĊJI

Fil-kuntest ta' proġetti ta' kooperazzjoni, is-CBA jidentifika u jqabbel b'mod sistematiku l-effetti kollha, pożittivi jew negattivi, maħsubin jew le, diretti jew indiretti, ta' proġett ta' kooperazzjoni partikolari. Fil-prinċipju, is-CBA jkopri l-impatt tal-proġett fl-Istati Membri involuti kollha.

Sabiex jiġi ddeterminat jekk proġett ta' kooperazzjoni previst jiġġenerax benefiċċji soċjetali netti, jeħtieġ li l-kostijiet u l-benefiċċji jiġu ddeterminati, kwantifikati u ponderati kontra xulxin. Meta l-benefiċċji jisbqu l-kostijiet fuq perjodu ta' żmien definit, skontati għall-preżent, il-proġett ta' kooperazzjoni għandu valur preżenti nett pożittiv (VPN) u jitqies bħala ta' benefiċċju minn perspettiva soċjetali u olistika.

Barra minn hekk, il-VPN tal-proġett għandu jitqabbel ma' dak ta' proġett alternattiv li jimplimenta sorsi ta' enerġija rinnovabbli mingħajr kooperazzjoni (kontrofattwali). Proġett kontrofattwali l-ewwel u qabel kollox għandu jkun rappreżentazzjoni realistika tal-istabbiliment probabbli ta' proġett alternattiv tal-promoturi tal-proġett biex jintlaħqu l-għanijiet tagħhom, f'konformità mal-miri Ewropej u nazzjonali dwar il-klima u l-enerġija, f'każ li l-kooperazzjoni ma timmaterjalizzax. Jekk il-VPN tal-proġett ta' kooperazzjoni jkun akbar minn dak tal-kontrofattwali tiegħu, il-proġett ta' kooperazzjoni jitqies bħala ta' benefiċċju biex jiġi segwit minn perspettiva sistemika u jistgħu jinbdew passi ulterjuri.

Sabiex jiġi deċiż jekk wieħed għandux jimxi 'l quddiem bi proġett ta' kooperazzjoni jew le, CBA komprensiva hija indispensabbli.

Bħala punt tat-tluq għat-twettiq ta' CBA, l-Istati Membri li jikkooperaw jistgħu jirreferu għall-metodoloġiji u l-prattiki eżistenti. F'termini ġenerali, dan jinkludi l-Gwida għall-Analiżi tal-Kostijiet u l-Benefiċċji tal-Proġetti ta' Investiment għall-Politika ta' Koeżjoni 2014-2020[17] u approċċi oħrajn bħall-approċċ għall-valutazzjoni ekonomika tal-proġetti ta' investiment użati fil-Bank Ewropew tal-Investiment (BEI)[18]. Għall-assi tal-ġenerazzjoni tal-RES, il-gwida rilevanti hija pprovduta fil-prinċipji tas-CBA għal proġetti transfruntieri tal-RES taħt il-FNE, li tirrakkomanda sett komprensiv iżda ġestibbli ta' indikaturi[19]**.** Għall-proġetti ta' żvilupp u ta' investiment tal-grilja, l-aktar riżorsa rilevanti hija l-metodoloġija tal-analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji tas-sistema tal-enerġija kollha użata għall-proġetti ta' investiment tal-grilja skont ir-Regolament (UE) 2022/869 (TEN-E)[20]. Filwaqt li jibni fuqha, l-ENTSO-E għandu jwettaq CBA bħala parti mill-proċess tat-TYNDP. Għall-infrastruttura transfruntiera tal-elettriku, il-metodoloġija stabbilita tas-CBA żviluppata mill-ENTSO-E u approvata mill-Kummissjoni Ewropea għandha tintuża bħala punt tat-tluq.

---

[17] Ara https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2014/guide-to-cost-benefit-analysis-of-investment-projects-for-cohesion-policy-2014-2020.

[18] "**The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB.** Version March 2013 - Under review", disponibbli fuq https://www.eib.org/attachments/thematic/economic_appraisal_of_investment_projects_en.pdf

[19] "Methodologies for assessing the contribution of cross-border projects to the general criteria and for producing the cost-benefit analysis specified in Part IV of the Annex to the Regulation (EU) 2021/1153 establishing the Connecting Europe Facility", disponibbli fuq https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021SC0429&qid=1564520971474

[20] Ara https://tyndp.entsoe.eu/cba

Indikaturi tas-CBA għall-assi tal-ġenerazzjoni

Fl-interess li l-kostijiet tat-tranżazzjonijiet jinżammu baxxi kemm jista' jkun, il-partijiet li jikkooperaw għandhom jiffukaw is-CBA fuq l-aktar kategoriji sinifikanti ta' kostijiet u benefiċċji diretti u indiretti li jirriżultaw mill-kooperazzjoni potenzjali tagħhom. Filwaqt li hemm ċerti indikaturi li x'aktarx jiġu inklużi fis-CBAs kollha, eż. il-kostijiet tal-ġenerazzjoni tal-enerġija, l-Istati Membri għandhom xi libertà li jaqblu b'mod konġunt dwar dawk il-kategoriji ta' kostijiet u benefiċċji li jixtiequ jqisu. Bħala regola ġenerali, aktar ma jkun avvanzat il-proċess tal-ippjanar, aktar ikunu komprensivi s-CBA u l-lista ta' indikaturi meqjusin. Fil-prinċipju, huwa rakkomandat li l-partijiet li jikkooperaw jibdew b'CBA sempliċi u anqas komprensiva li mbagħad tkun tista' tiġi estiża gradwalment b'aktar indikaturi hekk kif il-proċess jimxi 'l quddiem.

B'mod ġenerali, meta wieħed jimxi minn "kooperazzjoni sempliċi" għal forom aktar kumplessi, eż. proġetti li jikkombinaw l-assi tal-infrastruttura u tal-ġenerazzjoni, l-approċċ tal-valutazzjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji tal-kooperazzjoni se jsir ukoll aktar komprensiv u jkopri indikaturi addizzjonali u differenti.

Il-kostijiet ta' appoġġ ma għandhomx jiġu inklużi fis-CBA peress li jikkostitwixxu trasferiment soċjetali nett, madankollu, il-kwantifikazzjoni tagħhom hija rakkomandata ħafna diġà fl-istadju tas-CBA[21].

Limitazzjonijiet tas-CBA

Filwaqt li CBA hija indispensabbli biex tiddeċiedi jekk proġett ta' kooperazzjoni għandux jipproċedi jew le, għandu jiġi nnotat li għandha xi limiti konsiderevoli li l-partijiet li jikkooperaw iridu jżommu f'moħħhom. Kif huwa spjegat hawn fuq, is-CBA jeħtieġ li ssib il-bilanċ bejn il-limitazzjoni tal-kumplessità u l-kostijiet tat-tranżazzjonijiet għal livell ġestibbli filwaqt li tistinka għall-inklużjoni tal-fatturi rilevanti kollha. Dan jista' jkun sforz ta' sfida, speċjalment jekk il-proġett ikun għadu fi stadju bikri. Għalhekk, l-użu ta' suppożizzjonijiet u ta' ġudizzji dwar il-valur isir indispensabbli.

Fl-aħħar nett, is-CBA lanqas mhi se tagħti għarfien dwar l-effetti tal-proġett fuq gruppi differenti ta' partijiet ikkonċernati. Minkejja l-VPN pożittiv, huwa possibbli u saħansitra probabbli, li mhux l-atturi affettwati kollha jkunu f'pożizzjoni aħjar bil-proġett. Dan huwa partikolarment importanti fir-rigward tal-pass li jmiss, il-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji.

[21] Jekk l-għajnuna mill-Istat tkun meħtieġa biex jitwettaq il-proġett tal-enerġija rinnovabbli, l-analiżi tad-diskrepanza fil-finanzjament imwettqa skont is-CEEAG għandha tkun konsistenti mas-suppożizzjonijiet ewlenin tas-CBA.

4 APPROĊĊI GĦALL-KONDIVIŻJONI TAL-KOSTIJIET U L-BENEFIĊĊJI

Il-proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera tipikament jipproduċu firxa unika ta' kostijiet u benefiċċji li jitqassmu b'mod asimetriku. Bl-użu tal-approċċ tas-CBA, il-partijiet li jikkooperaw jistgħu jiddeterminaw jekk proġett huwiex ta' benefiċċju minn perspettiva soċjetali u għalhekk, fil-prinċipju, utli li jiġi segwit. Madankollu, is-CBAs ma jagħmlux dikjarazzjonijiet dwar l-effetti distributtivi bejn il-pajjiżi involuti kif ukoll il-partijiet ikkonċernati individwali.

L-użu tal-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni jiġġenera benefiċċji, bħat-tnaqqis tal-kostijiet ta' konformità fil-mira. Madankollu, dawn il-vantaġġi jistgħu jitqassmu b'mod mhux uniformi bejn l-Istati Membri involuti. Dan essenzjalment joħloq problema fl-allokazzjoni tal-benefiċċji, u l-isfida hija li tinstab soluzzjoni għall-problema tal-allokazzjoni b'tali mod li l-Istati Membri kollha involuti jkunu jistgħu jipparteċipaw fil-benefiċċji tal-kooperazzjoni u li l-allokazzjoni titqies biss għall-partijiet li jikkooperaw, li tirrifletti l-kontribut ta' kull parti. Peress li ma hemm l-ebda suq ċentrali għal din l-allokazzjoni, il-partijiet li jikkooperaw iridu jinnegozjaw approċċ ta' kondivizjoni tal-kostijiet jew jadottaw mekkaniżmu ta' allokazzjoni tal-benefiċċji skont kriterji, regoli jew formuli miftiehma minn qabel.

B'mod ġenerali, jeħtieġ li jitwieġbu żewġ mistoqsijiet ċentrali mill-pajjiżi li jikkooperaw. L-ewwel nett, b'liema mekkaniżmu finanzjarju u b'liema prezz il-pajjiż li jixtri se jikkontribwixxi għall-kostijiet ta' appoġġ tal-proġett? It-tieni, jekk il-pajjiż li jixtri huwiex se jikkumpensa lill-pajjiż ospitanti għall-kostijiet imġarrba domestikament u b'liema mekkaniżmu? Dawn iż-żewġ mistoqsijiet għandhom implikazzjonijiet diretti fuq il-kondiviżjoni li tirriżulta tal-kostijiet u l-benefiċċji, fejn tipikament parti waħda tikkumpensa lill-oħra.

Madankollu, il-loġika sottostanti tal-kumpens hija sempliċi, li tindika li l-partijiet ikkonċernati li jġarrbu l-kostijiet iżda ma jibbenefikawx (biżżejjed) mill-proġett ta' kooperazzjoni għandhom jiġu kkumpensati kif xieraq. Sal-lum, il-biċċa l-kbira tal-każijiet ta' kondiviżjoni tal-kostijiet jew tal-kumpens kienu limitati għall-infrastruttura tal-grilja fejn hemm rakkomandazzjonijiet u gwida disponibbli provduti mill-Aġenzija għall-Kooperazzjoni tar-Regolaturi tal-Enerġija (ACER)[22], filwaqt li l-kondiviżjoni tal-benefiċċji u l-kostijiet mill-assi tal-ġenerazzjoni kienet ibbażata fuq approċċ selettiv u pragmatiku biex jiġu identifikati l-kostijiet u l-benefiċċji ewlenin li għandhom jitqiesu. L-elementi ewlenin indirizzati normalment huma l-istatistika dwar il-kostijiet ta' appoġġ u l-istatistika dwar l-RES fil-livell ta' Stat Membru. Il-kumpens li jirriżulta mbagħad jiġi miftiehem matul proċess ta' negozjar tal-partijiet ewlenin involuti u/jew tar-rappreżentanti tagħhom.

[22] Fir-rigward tal-infrastruttura, ir-Raba' Rapport ta' Monitoraġġ dwar id-deċiżjonijiet tas-CBCA ppubblikat mill-ACER żvela li l-maġġoranza tal-proġetti tal-enerġija trans-Ewropej li jinvolvu infrastruttura transfruntiera, jagħżlu approċċi ta' allokazzjoni tal-kostijiet "tradizzjonali". Il-biċċa l-kbira tal-proġetti fuq l-art isegwu l-hekk imsejjaħ "prinċipju territorjali", fejn kull pajjiż iġarrab il-kostijiet assoċjati mal-implimentazzjoni tal-proġett fit-territorju tiegħu stess, minkejja kwalunkwe benefiċċju li l-proġett jista' jġib bejn il-pajjiżi, filwaqt li "allokazzjoni tal-kostijiet ta' 50/50" hija prevalenti għal dawk lil hinn mill-kosta. Dan l-approċċ jista' ma jkunx effettiv f'każijiet bħal grilji ġodda b'malja lil hinn mill-kosta li potenzjalment jaffettwaw ammont akbar ta' partijiet.

Prinċipji tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji

Il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji għandha tkun ibbażata fuq il-ġustizzja, jiġifieri l-ebda parti ma tirċievi benefiċċju mhux proporzjonat/ma ġġarrab kostijiet mhux proporzjonati minħabba l-kooperazzjoni li jistgħu jinkisbu billi jiġu kkumpensati l-partijiet kollha proporzjonati għall-kontribut tagħhom, **il-prattikabbiltà,** jiġifieri t-tnaqqis tal-kumplessità u b'hekk tal-kostijiet tat-tranżazzjonijiet għal ammont ġestibbli permezz tal-limitazzjoni tal-partijiet kif ukoll il-kategoriji tal-kostijiet u tal-benefiċċji għal dawk l-aktar importanti, u **r-riflessjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji reali** (u qbil dwar arranġamenti potenzjali li jiddevjaw minn dawn fi stadju aktar tard biss).

Minbarra li jitqiesu t-tliet prinċipji msemmija hawn fuq, il-partijiet ikkonċernati idealment għandhom jassumu perspettiva fit-tul u jivvalutaw mhux biss l-eżiti fuq terminu qasir, iżda wkoll l-eżiti fit-tul tal-kooperazzjoni.

Il-partijiet ikkonċernati affettwati

B'mod ġenerali, l-impetu ġenerali għall-proġetti ta' kooperazzjoni jkun ġej mill-gvernijiet. Għalhekk, fl-aħħar mill-aħħar se jkunu jridu jiksbu benefiċċju nett ġenerali mill-kooperazzjoni (inklużi l-komponenti kollha tal-assi). Għall-biċċa l-kbira tal-proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera, jista' jiġi preżunt ukoll li l-Istati Membri jew il-pajjiżi terzi huma dawk li jġorru l-ogħla kostijiet u li jirċievu l-maġġoranza tal-benefiċċji. Għalhekk huma l-partijiet naturali li qed jinnegozjaw u se jirrappreżentaw lill-partijiet ikkonċernati tagħhom b'mod awtomatiku.

Filwaqt li għadd akbar ta' partijiet ikkonċernati jistgħu jiġu affettwati mill-proġett ta' kooperazzjoni, huwa probabbli li ftit biss se jkollhom impatti kbar. Il-partijiet ikkonċernati ewlenin affettwati minn proġetti ta' kooperazzjoni huma l-Istati Membri/pajjiżi terzi (li jirrappreżentaw liċ-ċittadini tagħhom, jiġifieri l-konsumaturi tal-elettriku), l-iżviluppaturi tal-assi tal-ġenerazzjoni, it-TSOs jew promoturi oħrajn tal-proġetti infrastrutturali (eż. fil-każ ta' proġetti ibridi u xi drabi għal proġetti radjali lil hinn mill-kosta) u l-NRAs. Huwa rrakkomandat ukoll li s-soċjetà ċivili tiġi involuta b'mod proattiv u bikri fit-tħejjija tal-proġetti ta' kooperazzjoni.

Sabiex jiġu ssimplifikati n-negozjati u l-kostijiet tat-tranżazzjonijiet jinżammu baxxi, il-partijiet li jikkooperaw għandhom, madankollu, iżommu l-għadd ta' partijiet involuti fin-negozjati reali kemm jista' jkun baxx, speċjalment għal kuntesti anqas kumplessi. Normalment, għandhom ikunu involuti rappreżentanti tal-gvernijiet nazzjonali. Partijiet ikkonċernati nazzjonali oħrajn jistgħu jiġu inklużi direttament fin-negozjati jew fi proċessi paralleli fil-livell nazzjonali.

Partijiet ikkonċernati oħrajn, jistgħu, pereżempju, jiġu inklużi jekk jilħqu ċertu livell limitu, eż. ċertu perċentwal tal-kostijiet netti totali. F'xi każijiet, il-partijiet ikkonċernati f'pajjiżi terzi jistgħu jiġu affettwati mill-proġett ta' kooperazzjoni u jista' jkollhom jitqiesu fil-proċess.

Kunsiderazzjonijiet dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet ta' appoġġ u l-istatistika tal-RES

Il-partijiet li jikkooperaw fl-aħħar mill-aħħar se jkollhom jaqblu dwar mekkaniżmu ta' kondiviżjoni li jalloka l-qligħ mill-kooperazzjoni. Il-mudelli tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji se jvarjaw l-aktar skont kif jittrattaw il-kostijiet ta' appoġġ.

Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet ta' kooperazzjoni, il-kostijiet ta' appoġġ jinqasmu bejn il-pajjiż li jixtri jew dak li jikkontribwixxi u l-pajjiż ospitanti, madankollu, jista' jkun hemm ukoll każijiet li fihom il-kostijiet ta' appoġġ jiġġarrbu b'mod unilaterali mill-pajjiż kontribwenti. Jekk l-istat ospitanti jkun interessat li jżomm parti mill-istatistika tal-RES biex jilħaq il-mira tiegħu stess, l-istati kontribwenti u ospitanti jistgħu jagħmlu ftehim biex jikkontribwixxu t-tnejn li huma għall-kostijiet ta' appoġġ. Sabiex jikkumpensa lill-pajjiż ospitanti għal kwalunkwe kost imġarrab lokalment, eż. kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema, l-ishma tal-RES li jirċievi jkollhom jegħlbu s-sehem tal-kostijiet ta' appoġġ li jkun ikkontribwixxa. Min-naħa l-oħra, jistgħu jitqiesu wkoll benefiċċji mġarrbin lokalment bħall-benefiċċji għas-sigurtà tal-provvista.

Approċċ pro rata

Il-punt sa fejn il-parti kontribwenti tikkontribwixxi għall-pagamenti ta' appoġġ imbagħad jiddefinixxi s-sehem tal-istatistika tal-RES li qed tiġi ttrasferita. Skont dan l-approċċ *pro rata*, Stat Membru li jħallas nofs il-kostijiet ta' appoġġ jiġi ttrasferit ukoll nofs l-istatistika tal-mira tal-RES. Dan jista' jiġi aġġustat f'każ li jkun hemm indikaturi oħrajn tal-kostijiet jew tal-benefiċċji meqjusin sinifikanti mill-partijiet li jikkooperaw.

Approċċ tal-premium ta' trasferiment fiss

Inkella, il-pajjiżi li jikkooperaw jistgħu jsibuha aktar konvenjenti li jaqblu dwar prezz ta' trasferiment. Dan ikun ifisser li l-Istat Membru ospitanti jżid premium fiss għal kull unità statistika tal-enerġija rinnovabbli trasferita, eż. EUR għal kull kWh, biex jirkupra l-kostijiet (indiretti) tiegħu. Il-premium ikollu jiġġarrab jew mill-Istat Membru li jixtri jew direttament mill-iżviluppatur tal-proġett, u jista' jkun speċifiku għat-teknoloġija.

Trażmissjoni fiżika *vs* virtwali tal-elettriku fi proġetti ta' kooperazzjoni

Il-proġetti ta' kooperazzjoni jistgħu jiġu distinti wkoll minn jekk jirrikjedux it-trażmissjoni fiżika tal-elettriku prodott jew le. Speċjalment il-pajjiżi li jixtiequ jżidu s-sigurtà tal-enerġija fit-tul tagħhom jistgħu jsibu t-trażmissjoni fiżika attraenti. Barra minn hekk, tista' żżid l-approvazzjoni pubblika tal-proġett ta' kooperazzjoni fil-pajjiż li jixtri u tagħmel il-proġett aktar "tanġibbli". Madankollu, it-trażmissjoni fiżika mhux dejjem tista' tkun għażla peress li toħloq sfidi tekniċi speċifiċi, li jirrikjedu infrastruttura suffiċjenti ta' interkonnessjoni u tal-grilja bejn il-pajjiżi li jikkooperaw. Il-ħtieġa tat-trażmissjoni fiżika tal-elettriku tista' ssir kumplessa meta l-pajjiżi li jikkooperaw ma jkunux ġirien, peress li pajjiżi oħrajn se jkollhom jiġu inklużi fit-tfassil u fin-negozjar tal-kooperazzjoni. Għalhekk, ħafna pajjiżi jsibuha aktar faċli li ma jeħtiġux trażmissjoni fiżika tal-elettriku. Argument ieħor favur in-nuqqas ta' ħtieġa ta' trażmissjoni fiżika huwa li s-swieq Ewropej tal-elettriku qed isiru dejjem aktar marbutin permezz tal-akkoppjament tas-suq. Fi ħdan dik il-loġika, it-trażmissjoni fiżika tista' tinterferixxi mal-prinċipji tas-suq intern tal-elettriku, jiġifieri l-aktar użu effiċjenti tal-kapaċitajiet transfruntiera. Fir-rigward ta' proġetti konġunti ma' pajjiżi terzi, għandu jiġi nnotat li l-Artikolu 11 tal-RED jirrikjedi kapaċità suffiċjenti ta' interkonnessjoni sabiex l-elettriku prodott ikun jista' jgħodd għas-sehem tal-enerġija rinnovabbli tal-Istat Membru[23].

[23] Ara b'mod partikolari l-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 11.2(a) u (c) tad-Direttiva (UE) 2018/2001.

Kundizzjonijiet limiti

Hemm għadd ta' fatturi li għandhom impatt kbir fuq id-distribuzzjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji fi proġetti ta' kooperazzjoni tal-RES u jeħtieġ li jitqiesu. Trid tiġi speċifikata kwalunkwe kundizzjoni limitu li tħalli impatt fuq it-tħaddim tal-proġett u l-inkorporazzjoni tiegħu fis-sistema usa' tal-enerġija, peress li dawn jinfluwenzaw l-indikaturi tal-kostijiet u l-benefiċċji.

Mekkaniżmu ta' kooperazzjoni u pagamenti ta' appoġġ: Minbarra l-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni magħżul, kunsiderazzjoni ewlenija waħda hija l-kost potenzjali għall-pagamenti ta' appoġġ. Filwaqt li l-kostijiet ta' appoġġ jistgħu jiġu injorati minn perspettiva soċjetali peress li jikkostitwixxu sempliċi trasferiment minn parti għal oħra (eż. mill-gvern għal żviluppatur), dawn japplikaw meta jiġi ppjanat trasferiment tal-ishma tal-RES.

Għażla tas-sit u reġim tal-konnessjoni mal-grilja: Il-proċess għall-għażla tas-sit u r-reġim tal-konnessjoni mal-grilja għandu wkoll impatti kbar fuq id-distribuzzjoni inizjali tal-kostijiet u tal-benefiċċji u l-ħtieġa għal kumpens, peress li l-kostijiet relatati jew jiġġarrbu mit-TSOs u jidhru fit-tariffi tal-grilja, jew se jiġu inklużi fl-offerta f'irkant u jiġu ffinanzjati mill-iskema ta' appoġġ u, b'riżultat ta' dan, minn min iħallas l-imposti. Dan għandu implikazzjonijiet fuq liema parti jeħtieġ li tiġi kkumpensata.

Tip ta' pagament ta' appoġġ: Skont it-tip ta' pagament ta' appoġġ, jiġifieri premium fiss, primjum varjabbli, il-kostijiet ta' appoġġ għall-RES huma ċari mill-bidu jew jiddependu fuq l-iżvilupp tal-prezzijiet tas-suq tal-elettriku fil-pajjiż ospitanti jew tal-pajjiżi miftiehma mill-partijiet li jikkooperaw. Il-pagamenti jistgħu jvarjaw ukoll bejn impjanti uniċi li jiffurmaw parti mill-proġett konġunt jekk jingħataw rati ta' appoġġ differenti. Dawn id-differenzi jeħtieġ li jiġu meqjusin meta jiġu allokati l-valuri għal statistika speċifika tal-RES.

L-implimentazzjoni prattika tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji

L-Illustrazzjoni 1 tagħti ħarsa ġenerali lejn il-passi konkreti għall-implimentazzjoni tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji għall-proġetti ta' kooperazzjoni li jiffukaw fuq l-assi tal-ġenerazzjoni. Dawn huma spjegati f'aktar dettall fit-taqsimiet li ġejjin.

Adattament tas-CBA

- Il-kostijiet tal-ġenerazzjoni jiġu sostitwiti bil-kostijiet ta’ appoġġ
- Potenzjalment jiżdiedu l-kostijiet u l-benefiċċji rilevanti addizzjonali

Allokazzjoni ta’ kostijiet u benefiċċji għall-pajjiżi involuti

- Il-kostijiet u l-benefiċċji jiġu kondiviżi bejn il-pajjiżi skont aspetti bħal fejn ikun hemm l-installazzjoni(jiet) tal-RES

Allokazzjoni ta’ kostijiet għal kull unità ta’ enerġija prodotta

- Il-kostijiet u l-benefiċċji għall kull pajjiż jingħaddu
- Jiġi allokat it-total għall-ġenerazzjoni tal-elettriku mistennija mill-installazzjoni(jiet) f’kull pajjiż biex tasal għal “kost” tal-elettriku rinnovabbli

Ftehim dwar elettriku trasferit u prezz (€/kWh) tat-trasferiment għal pajjiż ieħor

- Ibbażat fuq valutazzjoni preċedenti
- Jitqiesu l-inċertezzi

Istituzzjonalizzazzjoni ta’ trasferimenti finanzjarji

- Jitqiesu l-impatti fuq partijiet ikkonċernati differenti
- Jiġu identifikati istituzzjonijiet u proċessi adattati

Illustrazzjoni 1 Il-passi tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji għall-assi tal-ġenerazzjoni

Pass 1: Reviżjoni tas-CBA oriġinali

CBA soċjetali dettaljata hija l-prerekwiżit għall-allokazzjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji bejn l-Istati Membri u partijiet oħrajn. Madankollu, jista' ma jkunx biżżejjed bħala bażi biex tiġi nnegozjata d-distribuzzjoni tagħhom. Għalhekk, is-CBA li tkun saret jeħtieġ li tiġi riveduta u estiża. Il-pajjiżi li jikkooperaw għandhom jiddevjaw mil-lista ta' kostijiet u ta' benefiċċji identifikati fis-CBA u jżidu l-kostijiet ta' appoġġ. Dawn se jkollhom iqisu jekk għandhomx iżidu indikaturi ulterjuri tal-kostijiet u tal-benefiċċji li jkollhom impatt fuq id-distribuzzjoni inizjali tal-kostijiet u l-benefiċċji għal kull parti kkonċernata meqjusa mill-ġdid.

Sabiex tinżamm il-koerenza mal-effetti ewlenin identifikati, il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji għandha, kemm jista' jkun, tibni fuq is-CBA u għandhom jinżammu l-kundizzjonijiet ewlenin tal-limiti. Minħabba raġunijiet tekniċi jew regolatorji u d-dettalji tal-arranġament tal-proġett, il-kostijiet u l-benefiċċji se jiġu inizjalment allokati lil parti waħda jew lil parti oħra. Dawn il-kostijiet u l-benefiċċji netti għal kull parti kkonċernata identifikata fis-CBA se jservu bħala l-punt tat-tluq għal kwalunkwe kunsiderazzjoni ulterjuri. Wara li wieħed jifhem l-allokazzjoni inizjali tal-kostijiet u tal-benefiċċji, irid jintlaħaq qbil dwar approċċ koordinat għar-riallokazzjoni tagħhom bejn il-partijiet kollha kkonċernati, filwaqt li pajjiż li jikkoopera jkun liberu li jalloka mill-ġdid il-kostijiet nazzjonali skont l-ispeċifiċitajiet nazzjonali.

It-tabella li ġejja telenka l-indikaturi tal-kostijiet u l-benefiċċji, il-partijiet affettwati u kif dawn jistgħu jiġu aġġustati jew introdotti billi jaqilbu mis-CBA għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji. L-aktar approċċ sempliċi huwa li wieħed jiddevja mis-CBA oriġinali u sempliċiment jissostitwixxi l-kostijiet tal-ġenerazzjoni b'kostijiet ta' appoġġ.

Indikatur tal-kost u tal-benefiċċji	**Parti Affettwata**	**Effett**
Nefqiet kapitali u spejjeż operazzjonali (CAPEX/OPEX) tal-ġenerazzjoni	Żviluppaturi ta' assi tal-ġenerazzjoni	CAPEX/OPEX għall-ġenerazzjoni inizjalment jiġġarrbu mill-iżviluppatur tal-assi tal-ġenerazzjoni u normalment jiġu ffinanzjati mill-ġdid permezz tad-dħul mis-suq u/jew tal-pagamenti tal-iskemi ta' appoġġ.
Dħul mis-suq	Żviluppaturi ta' assi tal-ġenerazzjoni	Skont l-arranġament tas-suq, l-iżviluppatur jikseb dħul mis-suq tal-elettriku.
Pagamenti ta' appoġġ	Stati / Żviluppaturi ta' assi tal-ġenerazzjoni	Il-faċilitajiet tal-enerġija rinnovabbli normalment jibbenefikaw minn pagamenti ta' appoġġ. Fil-prinċipju, tapplika s-sistema ta' finanzjament tal-Istat li fih jinsab l-impjant. Il-kondiviżjoni possibbli tal-pagamenti ta' appoġġ bejn l-Istati mhijiex effett ta' ridistribuzzjoni bbażat fuq is-suq,

		iżda deċiżjoni fundamentali fil-qafas tal-approċċ ta' kooperazzjoni.
Ilħuq tal-Mira tal-RES	Stati Membri	Għall-bidu, l-ilħuq tal-miri tal-RES jiġu allokati lill-Istat Membru li fih jinsab l-impjant. B'mod simili għall-pagamenti ta' appoġġ, l-allokazzjoni tal-ilħuq tal-miri tal-RES fil-forma ta' statistika tal-RES se tkun riżultat ta' negozjati bejn l-Istati Membri.
Effetti fuq il-prezzijiet tal-elettriku (prezz tas-suq bl-ingrossa)	Stati	Il-proġetti ta' kooperazzjoni jista' jkollhom impatt fuq il-prezzijiet tal-elettriku fiż-żoni tal-offerti kkonċernati. Dan min-naħa tiegħu għandu impatt fuq il-prezzijiet tal-elettriku għall-konsumaturi. Għalkemm mhuwiex probabbli li dawn l-effetti jiġu kkumpensati, dan jista' jkun parti mill-kunsiderazzjonijiet politiċi għal proġett ta' kooperazzjoni.
Emissjonijiet tas-CO2 u emissjonijiet oħrajn	Stati	Bidliet fil-livelli tal-emissjonijiet tas-CO2 u mhux tas-CO2 minħabba l-proġett ta' kooperazzjoni.
L-użu tal-potenzjal tal-RES	Stati	L-Istat li fih tinsab il-faċilità ta' kooperazzjoni jista' jkollu anqas potenzjal disponibbli għall-ilħuq tal-mira domestika.
Differiment tal-investiment tal-kapaċità ta' produzzjoni addizzjonali tal-RES	Stati	Posponiment ta' proġetti (domestiċi) oħrajn minħabba d-dħul fil-proġett ta' kooperazzjoni.
Effetti addizzjonali	Stati	Jista' jkun hemm impatti oħrajn, bħal effetti fuq is-suq tax-xogħol, effetti ambjentali, effetti fuq l-innovazzjoni, eċċ. Skont in-natura tagħhom, dawn l-effetti addizzjonali jistgħu jkunu diffiċli biex jiġu kkwantifikati, iżda jista' jkollhom rwol fin-negozjati politiċi.
Nefqiet kapitali u spejjeż operazzjonali	TSOs	Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, it-TSO(s) huma responsabbli għall-prefinanzjament tal-assi

(CAPEX/OPEX) tal-infrastruttura		infrastrutturali, inkluża l-konnessjoni mat-tisħiħ max-xatt u fuq l-art. CAPEX/OPEX għall-infrastruttura jinkludu l-kostijiet tal-konnessjoni tal-interkonnettur u tal-konnessjoni tal-grilja potenzjali. Inizjalment allokati lil TSO wieħed jew aktar, dawn jiġu ffinanzjati mill-ġdid permezz ta' redditi mill-konġestjoni u tariffi tan-network fiż-żoni/pajjiżi tal-offerti rispettivi.
Redditi mill-konġestjoni	TSO	Skont l-arranġament tas-suq, jista' jirriżulta qligħ fil-forma ta' redditi mill-konġestjoni.
Ridispaċċ jew riżervi ta' ridispaċċ addizzjonali	TSO	It-TSOs jistgħu jżidu jew inaqqsu r-ridispaċċ bħala riżultat tal-proġett ta' kooperazzjoni. Il-kostijiet tar-ridispaċċ jiġu rkuprati mit-TSO permezz ta' tariffi tal-grilja.
Effetti addizzjonali, bħall-effetti fuq il-flessibbiltà tas-sistema jew id-differiment tal-investiment tal-infrastruttura	TSO	Effetti pożittivi jew negattivi fuq il-flessibbiltà jew l-effetti tas-sistema bħall-posponiment tat-tisħiħ tal-infrastruttura.

Sabiex jiġu ssimplifikati n-negozjati dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji, il-partijiet tan-negozjati għandhom jippruvaw iżommu l-lista ta' indikaturi li għandhom jitqiesu fil-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji għal ammont ġestibbli. L-aktar indikaturi importanti għall-pajjiżi li jikkooperaw huma l-kostijiet ta' appoġġ kif ukoll l-istatistika tal-RES. Il-partijiet li jikkooperaw huma liberi li jinkludu impatti ulterjuri jew li jagħmluhom suġġett fin-negozjati f'każ li jistennew li jkunu sinifikanti f'termini ta' impatt jew piż politiku.

Pass 2: L-allokazzjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji lill-pajjiżi involuti

Fil-pass li jmiss, il-pajjiżi li jikkooperaw għandhom jipproċedu biex jallokaw il-kostijiet u l-benefiċċji kollha, inklużi l-kostijiet ta' appoġġ, bejniethom skont ir-riżultati tas-CBA u prinċipalment skont fejn jitwettqu/jinsabu l-installazzjonijiet tal-RES (bil-pajjiż ospitanti jkollu l-maġġoranza tal-impatti indiretti). Għandu jiġi nnotat li pajjiżi oħrajn li la huma pajjiżi ospitanti u lanqas dawk li jixtru, jistgħu jiġu affettwati wkoll, eż. minn kwistjonijiet ta' konġestjoni tal-grilja. F'każijiet bħal dawn, il-ftehim dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji jista' jiġi estiż għal dawk il-pajjiżi.

It-tip ta' regola ta' allokazzjoni huwa influwenzat ħafna mill-għażla tal-iskema ta' appoġġ. Il-pajjiżi li jikkooperaw jistgħu jaqblu li joħolqu fond/skema konġunta jew li jestendu waħda mill-iskemi ta' appoġġ nazzjonali tal-istati li jikkooperaw għall-amministrazzjoni ta' flussi ta' pagamenti ta' appoġġ għall-proġett ta' kooperazzjoni u jistabbilixxu prezz ta' trasferiment

bħala mezz ta' kumpens. Fil-każ ta' skema ta' appoġġ konġunt, il-pajjiżi li jikkooperaw se jistabbilixxu fond konġunt b'mod naturali. It-trasferimenti statistiċi u l-proġetti konġunti, għall-kuntrarju, huma aktar suxxettibbli għal kumpens permezz tal-prezzijiet tat-trasferiment. Fl-aħħar mill-aħħar, il-gvernijiet se jkollhom jaqblu dwar jekk l-ewwel għandhomx jallokaw l-installazzjonijiet il-ġodda kollha lil pajjiż wieħed, jew jekk għandhomx "iqassmuhom" skont liema pajjiż iġarrab il-kostijiet ta' appoġġ. Tinħoloq diffikultà addizzjonali f'każ li l-post finali tal-installazzjonijiet ikun għadu ma ġiex deċiż, f'liema każ l-allokazzjoni finali tista' ssir biss ladarba ssir l-offerta. Fi kwalunkwe każ, huwa rakkomandat li l-gvernijiet jaqblu mill-ewwel dwar it-termini ġenerali tal-allokazzjoni *ex ante* u jagħmlu aġġustament *ex post*.

Pass 3: L-allokazzjoni tal-kostijiet għall-unitajiet ta' enerġija prodotti

Filwaqt li jibnu fuq is-CBA li stabbiliet l-output totali prospettiv f'termini ta' enerġija prodotta (f'GWh), l-istati li jikkooperaw għandhom jipproċedu biex jallokaw il-kostijiet għall-unitajiet ta' enerġija prodotti. L-ewwel nett, se jkollhom bżonn jiġbru flimkien il-kostijiet u l-benefiċċji kollha għal kull waħda mill-partijiet li jikkooperaw, li jwasslu għal benefiċċju nett / kost nett totali għal kull pajjiż. Il-pass li jmiss huwa li din is-somma tiġi allokata għall-ġenerazzjoni prospettiva tal-elettriku mill-installazzjoni(jiet) f'kull pajjiż sabiex jinkiseb "kost" għal kull unità tal-enerġija rinnovabbli prodotta. L-istati li jikkooperaw jistgħu jassumu kostijiet medji għal kull installazzjoni.

Pass 4: Ftehim dwar l-istatistika rinnovabbli trasferita lill-pajjiż l-ieħor u l-prezz tat-trasferiment (EUR/kWh)

Fil-pass li jmiss, l-Istati Membri għandhom imbagħad jistabbilixxu l-ammont ta' elettriku trasferit u l-prezz għal kull kWh trasferit. It-trasferiment jista' jsir fiżikament jew b'mod virtwali biss, permezz ta' statistika tal-RES. Il-prezz tat-trasferiment se jiġi kkalkolat abbażi tal-ammont prospettiv totali ta' elettriku ġġenerat. Il-kalkolu tal-prezz tat-trasferiment jipprovdi indikazzjoni tajba tad-daqs xieraq, iżda l-istati li jikkooperaw għandhom lok għal negozjar li jingħata mill-iffrankar nett tal-kostijiet tal-kooperazzjoni.

L-Istati Membri li jinvolvu ruħhom fi trasferiment statistiku jistgħu jaqblu li jużaw tipi differenti ta' kuntratti, bħal ftehimiet fuq il-post *ex post*, ftehimiet fuq il-post *ex ante* jew kuntratti ta' għażla. Il-kombinazzjonijiet ta' dawn it-tipi ta' kuntratti huma possibbli wkoll u jistgħu jservu biex itaffu r-riskji għaż-żewġ partijiet. Għandu jiġi nnegozjat prezz ta' unità, li jibda mill-prezzijiet domestiċi ta' appoġġ ta' referenza għal teknoloġiji differenti tal-enerġija rinnovabbli u li jirrappreżenta l-kostijiet tat-tranżazzjonijiet kif ukoll il-kostijiet potenzjali tat-tisħiħ tal-grilja. Il-benefiċċji indiretti għall-pajjiż ospitanti għandhom jitnaqqsu.

Huwa importanti wkoll li jiġi rikonoxxut li dejjem se jkun hemm grad ta' inċertezza fl-analiżi *ex ante* ta' proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera li ma tistax tiġi eliminata. L-inċertezza tista' tiġi indirizzata mill-partijiet b'diversi modi u tista' tiġi mnaqqsa permezz ta' analiżi tas-sensittività u kontrolli tar-robustezza. F'każijiet ta' kooperazzjoni anqas kumplessi, il-promoturi tal-proġetti jistgħu jiddeċiedu li sempliċiment jaċċettaw l-inċertezza u d-differenzi li jirriżultaw fil-kostijiet u l-benefiċċji u jinnegozjaw politikament kontribut *ex ante*. Madankollu, għal każijiet aktar kumplessi u komprensivi ta' kooperazzjoni, huwa rakkomandat li tiġi inkluża klawżola ta' rieżami fil-ftehim ta' kooperazzjoni li tista' tiġi attivata minn parti waħda jew miż-żewġ partijiet għar-reviżjoni tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u

tal-benefiċċji f'każ ta' devjazzjonijiet sinifikanti. Dan jista' jiġi skattat, pereżempju, jekk id-devjazzjonijiet jilħqu livell limitu miftiehem. It-tielet għażla hija li jiġu ddefiniti regoli ta' kondiviżjoni għal kumpens li jistgħu pereżempju jiddependu mill-kostijiet ta' appoġġ reali meħtieġa kif jiġi ddeterminat *ex post*.

Pass 5: L-istituzzjonalizzazzjoni tat-trasferimenti finanzjarji

Fl-aħħar nett, il-mezzi ta' trasferiment finanzjarju se jkollhom jiġu miftiehma bejn il-partijiet li jikkooperaw. F'termini ta' "munita", il-kumpens jista' jieħu l-forma ta' pagamenti fi flus jew ta' trasferiment tal-istatistika tal-RES. Filwaqt li l-kumpens bejn it-TSOs normalment iseħħ permezz ta' pagamenti fi flus, l-istati jistgħu jagħżlu li jiġu kkumpensati fi flus, fi trasferimenti statistiċi jew f'taħlita tat-tnejn.

Filwaqt li l-istabbiliment ta' fond konġunt għall-pagamenti ta' appoġġ jiswa ħafna flus, dan jista' jkun ta' benefiċċju għall-kondiviżjoni tar-riskji bejn l-istati parteċipanti u b'hekk jitnaqqas ir-riskju individwali ta' kull wieħed, u jista' jkun ta' vantaġġ għas-simplifikazzjoni tal-proċeduri, speċjalment fil-każ ta' aktar minn żewġ partijiet li jikkooperaw u proġetti ta' kooperazzjoni ta' segwitu b'parametri simili. F'każ li jiġi stabbilit fond konġunt, il-pagamenti għalih għandhom ikunu proporzjonati għall-kondiviżjoni tal-ammont fil-mira tal-RES u għall-allokazzjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji. Fi kwalunkwe każ, jista' jkun ta' benefiċċju li jinħatru punti uniċi ta' kuntatt għal dawn it-trasferimenti.

Eżempji ta' kooperazzjoni

Eżempju 1: Trasferiment Statistiku

Ikkunsidra żewġ Stati Membri (Stat Membru A u Stat Membru B) li jaqblu dwar l-użu tal-mekkaniżmu ta' trasferiment statistiku. L-Istat Membru A (il-pajjiż tal-bejgħ) huwa mistenni li jkollu eċċess ta' enerġija rinnovabbli minħabba l-potenzjal kbir tiegħu tal-enerġija idroelettrika u dik eolika fuq l-art u jkun jixtieq ibigħ l-ammont żejjed mistenni. L-objettivi ewlenin tiegħu huma li b'hekk jikkontribwixxi biex ikopri l-kostijiet tal-produzzjoni lokali tal-RES u jnaqqas il-piż fuq il-konsumaturi domestiċi tal-elettriku. Hemm fis-seħħ bażi legali nazzjonali għall-użu ta' trasferimenti statistiċi — din tkun l-ewwel darba li fil-fatt tintuża. L-Istat Membru B (il-pajjiż li jixtri) ma huwiex fit-triq it-tajba biex jilħaq il-miri nazzjonali tiegħu billi juża r-riżorsi proprji tiegħu biss u stabbilixxa l-użu ta' trasferimenti statistiċi fil-leġiżlazzjoni nazzjonali u dokumenti strateġiċi ewlenin billi jantiċipa li se jkollu jirrikorri għalihom sabiex jikkonforma mal-miri nazzjonali tiegħu tal-RES.

Sabiex tiżdied is-sigurtà tal-ippjanar, iż-żewġ Stati Membri jagħżlu li jistabbilixxu l-prezz tat-trasferiment *ex ante* u li jistabbilixxu wkoll volum minimu ta' enerġija rinnovabbli li għandu jiġi nnegozjat. L-Istat Membru A huwa lest li jidħol f'dan il-ftehim minħabba li jinsab fit-triq it-tajba biex jissodisfa b'eċċess b'mod sinifikanti l-mira domestika tiegħu stess tal-RES u huwa ċert li jikseb eċċess tal-RES.

F'termini ta' kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji, il-kostijiet ewlenin li għandhom jitqiesu huma l-kostijiet ta' appoġġ. Il-livell tal-kostijiet ta' appoġġ li għandhom jitqiesu jiddependi fuq jekk jintużawx kostijiet medji jew marġinali u liema huma t-teknoloġiji ta' referenza użati.

Hemm ukoll kostijiet tat-tranżazzjonijiet li jirriżultaw mill-kooperazzjoni. Peress li dawn jistgħu jkunu mistennija li jkunu komparattivament żgħar u maqsumin ukoll b'mod ugwali bejn l-Istat Membru A u B, dawn jistgħu jiġu injorati għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji. F'termini ta' effetti indiretti, il-pajjiż ospitanti jista' jiġi affettwat minn għadd ta' dawk, bħall-iffrankar tal-emissjonijiet ta' gassijiet serra, il-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema u s-sigurtà tal-provvista, madankollu, jista' jiġi kkontestat jekk dawn jistgħux jiġu kkreditati lill-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni peress li l-Istat Membru A kien diġà ġarrab eċċess tal-RES *qabel* ma daħal fit-trasferiment statistiku mal-Istat Membru B. Għalhekk, l-Istati Membri A u B jaqblu li jinjoraw dawn l-effetti għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji u jiffokaw biss fuq il-kostijiet ta' appoġġ.

L-Istati Membri A u B l-ewwel jeħtieġ li jaqblu dwar il-limitu minimu u l-limitu massimu tal-prezz tat-trasferiment. Sabiex jiġi ddeterminat il-prezz minimu għan-negozjati, l-Istat Membru A għandu jqis il-livell ta' appoġġ nazzjonali għal teknoloġiji differenti. Jekk ikun hemm ftehim dwar il-bażi tat-trasferiment statistiku b'teknoloġija, allura għandu jintgħażel il-prezz ta' appoġġ għal din it-teknoloġija partikolari. Jekk ma jkun hemm l-ebda ftehim bħal dan, għażla minnhom hija li jiġi kkalkolat prezz medju ta' appoġġ għall-RES fl-Istat Membru A. Dan il-prezz ikkalkolat imbagħad iservi bħala l-prezz minimu. Fir-rigward tal-prezz tal-limitu massimu, dan huwa ddeterminat mill-prezz għall-użu lokali tal-RES fl-Istat Membru B. Fit-teorija, il-prezz massimu li l-Istat Membru B huwa lest li jħallas huwa influwenzat ukoll mill-prezz tat-trasferiment li l-Istati Membri l-oħrajn joffru għat-trasferimenti statistiċi. Ladarba jintlaħaq qbil dwar il-kuritur tal-prezzijiet teoretiku, l-Istati Membri li jikkooperaw għandhom jipproċedu biex jinnegozjaw il-prezz reali tat-trasferiment li x'aktarx ikun fil-kuritur. Huma jeħtieġ li jsibu bilanċ bi dħul għoli biżżejjed għall-Istat Membru A u bi prezz baxx biżżejjed għall-Istat Membru B, u b'hekk joħolqu benefiċċji għaż-żewġ naħat.

Eżempju 2: Proġett Konġunt u Trasferiment tal-Istatistika b'kunsiderazzjoni ta' park eoliku lil hinn mill-kosta konness b'mod radjali (mingħajr trasferiment transfruntier fiżiku tal-elettriku)

Ikkunsidra tliet Stati Membri (Stat Membru A, Stat Membru B u Stat Membru Ċ) li jaqblu dwar proġett konġunt fuq skala kbira bl-użu tal-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni rispettiv. Il-proġett konġunt jikkonsisti minn park eoliku lil hinn mill-kosta li għandu jinbena u jkun jinsab fiż-żona ekonomika esklużiva (ŻEE) tal-Istat Membru A (minn hawn 'il quddiem: il-pajjiż ospitanti) mal-Istat Membru B (minn hawn 'il quddiem: il-pajjiż li jixtri) li jikkontribwixxi għall-kostijiet ta' appoġġ. Barra minn hekk, il-pajjiż li jixtri u l-Istat Membru Ċ jaqblu dwar trasferiment statistiku addizzjonali, li jikkorrispondi għal 10 % tal-benefiċċji ġġenerati tal-elettriku rinnovabbli tal-proġett konġunt bi prezz negozjat. L-Istat Membru Ċ huwa sempliċiment interessat li jixtri ammont definit minn qabel ta' statistika tal-RES biex jilħaq il-miri domestiċi tiegħu tal-RES aktar malajr, iżda ma għandu l-ebda interess partikolari ieħor fil-proġett konġunt.

Il-pajjiż li jixtri huwa l-forza mexxejja wara l-proġett u jikkoordina l-involviment tal-partijiet l-oħrajn. Ma jirrikjedix importazzjoni fiżika tal-elettriku u l-ebda funzjonalità ta' interkonnettur ma hija parti mill-proġett, u l-park eoliku se jkun imqabbad b'mod radjali mal-kosta tal-pajjiż ospitanti. Billi jikkooperaw f'dan il-proġett konġunt, il-pajjiż li jixtri u dak kontribwenti jistennew li jissodisfaw it-trajettorja tal-RES tagħhom sal-2030 u lil hinn, b'mod

aktar kosteffettiv, filwaqt li jirċievu kobenefiċċji ekonomiċi, ambjentali u soċjali f'termini ta' ħolqien ta' impjiegi u titjib tas-sigurtà tal-provvista.

Peress li kemm l-Istat Membru ospitanti kif ukoll dak li jixtri jixtiequ jirċievu statistika tal-RES mill-proġett li tgħodd għall-miri nazzjonali tagħhom, huma jaqblu li t-tnejn jikkontribwixxu għall-pagamenti ta' appoġġ. Aħna nassumu li ma jistabbilixxux skema ta' appoġġ konġunta, iżda minflok jaqblu li jużaw l-iskemi domestiċi tagħhom diġà fis-seħħ għal proġetti eoliċi lil hinn mill-kosta, li jfisser li kull Stat Membru se jittratta l-park eoliku lil hinn mill-kosta daqslikieku kien parti mill-iskema ta' appoġġ rinnovabbli tiegħu. Il-proġett jingħata permezz ta' offerta konġunta. Huwa miftiehem li l-prezz ta' referenza tal-Istat Membru ospitanti se jiġi applikat, jiġifieri l-Istat Membru li jixtri se jaċċetta l-prezz ta' referenza tal-Istat Membru ospitanti fis-sistema ta' appoġġ tiegħu bħala bażi għad-determinazzjoni tal-premium. Minħabba l-karattru tal-ewwel attur tal-proġett, tingħata eċċezzjoni skont l-iskema ta' appoġġ nazzjonali tal-pajjiż li jixtri li normalment ma tippermettix dan.

L-Istat Membru ospitanti u dak li jixtri jiffirmaw ftehim ta' kooperazzjoni għall-proġett konġunt. Il-ftehim politiku ta' livell għoli jiddikjara li kull wieħed minnhom għandu jiġi allokat l-ammont ta' statistika tal-RES mill-proġett li jikkorrispondi għall-ammont ta' elettriku appoġġat minn dak il-pajjiż. Peress li l-park eoliku lil hinn mill-kosta jinsab fiż-ŻEE tal-pajjiż ospitanti, awtomatikament se jiġi allokat l-istatistika tal-RES li mbagħad ikollha bżonn terġa' titqassam skont il-ftehim.

Il-pajjiż ospitanti u dak li jixtri jwettqu analiżi tal-kostijiet u tal-benefiċċji, filwaqt li jidentifikaw l-aktar entrati rilevanti tal-kostijiet u tal-benefiċċji u l-effetti tagħhom. Fl-analiżi tagħhom tal-kostijiet u tal-benefiċċji, huma jiddeċiedu li jiffokaw fuq il-kostijiet tal-ġenerazzjoni tal-enerġija, il-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema, l-emissjonijiet ta' gassijiet serra, it-tniġġis tal-arja u tniġġis lokali ieħor, is-sigurtà tal-provvista u l-effetti tal-innovazzjoni. Sabiex jiddeterminaw l-effetti tagħhom għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji, huma jinkludu u jivvalutaw ukoll il-kostijiet ta' appoġġ kif ukoll l-effetti fuq l-istatistika tal-RES.

	Stat Membru A **(ospitanti)**	**Stat Membru B** **(li jixtri)**	**Stat Membru Ċ** **(trasferiment statistiku)**
Enerġija rinnovabbli ġġenerata	40 %	60 %	Mhux applikabbli
Statistika tal-RES	40 %	50 %	10 %
Kostijiet ta' appoġġ	40 %	60 %	Mhux applikabbli

Kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema[24]	100 %	Mhux applikabbli	Mhux applikabbli
Iffrankar ta' Emissjonijiet ta' gassijiet serra	40 %	60 %	Mhux applikabbli
Tniġġis tal-arja u tniġġis lokali ieħor	40 %	60 %	Mhux applikabbli
Sigurtà tal-provvista	40 %	60 %	Mhux applikabbli

Iż-żewġ partijiet li jikkooperaw jaqblu li jiffukaw fuq il-kostijiet ta' appoġġ, l-istatistika tal-RES u l-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema biss għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji u li jeliminaw l-elementi l-oħrajn kollha tal-kostijiet u l-benefiċċji.

Fil-pass li jmiss, il-pajjiż ospitanti u l-pajjiż li jixtri jipproċedu biex jiġbru flimkien il-kostijiet u l-benefiċċji kollha għal kull wieħed minnhom, li jwassal għal benefiċċju/kost nett totali għal kull Stat Membru. Peress li l-pajjiż ospitanti jġarrab il-kostijiet kollha tal-integrazzjoni tas-sistema, huwa jġarrab kost nett u jitlob li l-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema jiġu inklużi fil-prezz tat-trasferiment.

B'mod ġenerali, l-ispazju tan-negozjar għall-prezz tat-trasferiment huwa ddeterminat mill-kontribut relattiv tal-Istati Membri li jikkooperaw għall-kostijiet ta' appoġġ. Skont jekk il-kostijiet ta' appoġġ humiex ogħla fl-Istat Membru li jixtri jew dak ospitanti meta mqabblin ma' xulxin, wieħed jew l-ieħor se jkollhom benefiċċju mill-kooperazzjoni fir-rigward tal-pagamenti ta' appoġġ. B'mod ġenerali, il-limitu minimu għall-prezz tat-trasferiment huwa ddeterminat mill-kostijiet ta' appoġġ addizzjonali mġarrbin jew mill-Istat Membru A jew B, il-limitu massimu huwa l-iffrankar totali tal-kostijiet ta' appoġġ.

Ejjew nassumu li l-kostijiet ta' appoġġ speċifiċi għat-teknoloġija huma ogħla fl-Istat Membru li jixtri meta mqabblin mal-Istat Membru ospitanti. Għalhekk, il-kooperazzjoni twassal għal iffrankar tal-kostijiet fl-Istat Membru li jixtri, filwaqt li l-kostijiet ta' appoġġ fl-Istat Membru ospitanti jistgħu jiżdiedu (meta mqabblin mal-każ ta' nuqqas ta' kooperazzjoni). Madankollu, il-kooperazzjoni twassal għal iffrankar nett tal-kostijiet peress li l-kostijiet totali ta' appoġġ huma aktar baxxi fil-każ ta' kooperazzjoni meta mqabblin mal-każ ta' nuqqas ta' kooperazzjoni. Fl-eżempju, l-Istat Membru ospitanti jġarrab kostijiet ta' appoġġ ogħla milli jkollu fil-każ ta' nuqqas ta' kooperazzjoni li jirriżultaw f'kumpens finanzjarju fil-forma ta' trasferiment lill-Istat Membru ospitanti. Il-livell tal-prezz tat-trasferiment se jiġi ddeterminat permezz ta' negozjati, iżda għandu jiġi stabbilit b'tali mod li jipprovdi biżżejjed inċentivi għaż-żewġ pajjiżi biex iqisu li l-kooperazzjoni tkun ta' benefiċċju, jiġifieri għall-Istat Membru ospitanti jeħtieġ li tkun mill-anqas għolja, idealment ogħla, mill-kostijiet ta' appoġġ addizzjonali mġarrbin, u għall-Istat Membru li jixtri jeħtieġ li jkun anqas mill-iffrankar totali tal-kostijiet tiegħu. Ovvjament, il-pajjiżi jista' jkollhom ukoll motivi mhux finanzjarji biex

[24] Imġarrbin mit-TSO.

isegwu l-kooperazzjoni li tista’ tinfluwenza r-rieda tagħhom li jaċċettaw prezz ta’ trasferiment aktar baxx/ogħla.

Meta jitbiegħdu mill-volum totali tal-enerġija rinnovabbli prospettiva ġġenerata u mill-kostijiet imġarrbin miż-żewġ pajjiżi, huma jikkalkolaw prezz ta’ trasferiment (EUR/kWh) li jqis ukoll qasma ugwali tal-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema.

Eżempju 3: Proġett konġunt li jqis installazzjonijiet PV solari u t-trasferiment fiżiku tal-elettriku

Ikkunsidra żewġ Stati Membri (Stat Membru A u Stat Membru B) li jaqblu dwar proġett konġunt fuq skala kbira bl-użu tal-mekkaniżmu ta’ kooperazzjoni rispettiv. Il-proġett konġunt jikkonsisti minn impjant solari kbir mibni fuq l-art li jinsab fl-Istat Membru A (minn hawn ’il quddiem: il-pajjiż ospitanti) mal-Istat Membru B (minn hawn ’il quddiem: il-pajjiż li jixtri) li jħallas għall-kostijiet ta’ appoġġ. Il-pajjiż ospitanti għandu ħafna siti disponibbli għall-implimentazzjoni tal-PV solari u potenzjal solari kbir. Huwa fit-triq it-tajba li jissodisfa b’eċċess il-miri nazzjonali tiegħu tal-RES u huwa interessat li jikkoopera ma’ Stati Membri oħrajn biex jagħmel użu mill-potenzjal eċċessiv tiegħu kif ukoll biex jagħti spinta lis-suq tax-xogħol lokali tiegħu. Għall-kuntrarju, l-Istat Membru B mhuwiex fit-triq it-tajba biex jilħaq il-mira tiegħu u huwa interessat li jagħmel użu mill-mekkaniżmi ta’ kooperazzjoni biex jilħaq il-mira tiegħu tal-RES b’kost aktar baxx. Fil-livell politiku, diġà ħoloq il-prerekwiżiti biex jagħmel użu mill-mekkaniżmi ta’ kooperazzjoni, billi ppermetta l-ftuħ tal-iskema ta’ appoġġ domestiku u teknoloġikament newtrali għall-RES tagħha għal proġetti barranin. L-Istat Membru A mhuwiex interessat li jżomm kwalunkwe statistika tal-RES relatata mal-proġett ta’ kooperazzjoni għalih innifsu li jfisser li l-kostijiet ta’ appoġġ se jiġġarrbu kompletament mill-Istat Membru B li se jintegra l-impjant fl-iskema domestika tiegħu stess.

L-Istat Membru A jeħtieġ it-trasferiment fiżiku tal-elettriku sabiex jiġi żgurat li l-proġett ma jaffettwax l-ibbilanċjar tas-suq domestiku. Dan jagħmilha meħtieġa li jkun hemm biżżejjed kapaċità ta’ trażmissjoni u ta’ interkonnettur transfruntiera bejn l-Istati Membri li jikkooperaw. Għall-analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji tal-proġetti ta’ kooperazzjoni, dan huwa ta’ rilevanza peress li l-ħtieġa ta’ esportazzjoni fiżika tal-elettriku ġġenerat x’aktarx li tirriżulta f’kost konsiderevoli.

Il-pajjiż ospitanti u l-pajjiż li jixtri jiffirmaw ftehim ta’ kooperazzjoni għall-proġett konġunt u jwettqu CBA. Fl-analiżi tagħhom tal-kostijiet u tal-benefiċċji, huma jiddeċiedu li jiffokaw fuq il-kostijiet tal-ġenerazzjoni tal-enerġija, il-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema, l-emissjonijiet ta’ gassijiet serra, it-tniġġis tal-arja u tniġġis lokali ieħor, is-sigurtà tal-provvista u l-effetti tal-innovazzjoni. Fir-rigward tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji, huma jiddeċiedu li jiffokaw biss fuq dawk l-aktar importanti, jiġifieri l-kostijiet ta’ appoġġ (imġarrbin esklussivament mill-Istat Membru B), il-kostijiet għat-trasferiment fiżiku tal-enerġija (li għandhom jiġġarrbu mill-Istat Membru B), l-effetti fuq l-impjiegi (għall-Istat Membru A) u l-kostijiet tal-integrazzjoni tas-sistema (Stat Membru A wkoll). Fir-rigward tal-Istat Membru A, il-benefiċċju ewlieni li jixtieq jikseb mill-kooperazzjoni huwa li jistimula s-suq tax-xogħol lokali, fil-każ tal-Istat Membru B, l-interess ewlieni huwa li jitnaqqsu l-pagamenti ta’ appoġġ meħtieġa biex jintlaħqu l-miri domestiċi tiegħu tal-RES. Peress li ż-żewġ Stati Membri huma pożittivi li sitwazzjoni ta’ vantaġġ għal kulħadd hija possibbli b’kostijiet

u benefiċċji kbar li jikkanċellaw lil xulxin, huma jaqblu li sempliċiment iqisu l-kostijiet ta' appoġġ.

Il-pajjiżi se jkollhom jaqblu wkoll dwar prezz tas-suq ta' referenza. Peress li l-ftehim huwa li l-Istat Membru B se jinkorpora l-impjant fl-iskema ta' appoġġ domestiku tiegħu, jista' jintuża l-prezz tas-suq ta' referenza tal-Istat Membru B. Fir-rigward tal-kostijiet tat-trasferiment tal-elettriku, l-aktar mod sempliċi biex dan jiġi indirizzat huwa li l-iżviluppaturi jqisu dan il-kost fl-offerti tagħhom li jfisser li l-kostijiet ta' appoġġ se jiżdiedu kif xieraq.

Sabiex jiġi ddeterminat il-prezz tat-trasferiment probabbli li għandu jitħallas mill-Istat Membru B lill-Istat Membru A, l-ewwel kunsiderazzjoni hija li jiġi kkalkolat l-iffrankar li l-Istat Membru B jista' jagħmel minħabba l-proġett ta' kooperazzjoni, jiġifieri l-iffrankar fil-kostijiet ta' appoġġ. Dan jinvolvi l-kalkolu tal-kostijiet diretti ta' appoġġ għall-PV solari[25] fl-Istat Membru A kif ukoll fl-Istat Membru B. Id-differenza bejn it-tnejn tirrappreżenta l-bażi għan-negozjar tal-prezz tat-trasferiment.

[25] Tista' tintuża teknoloġija alternattiva għall-kalkolu f'każ li paragun dirett ma jkunx possibbli jew ma jkunx realistiku.

5 SOMMARJU TAR-RAKKOMANDAZZJONIJIET GĦAS-CBA U L-KONDIVIŻJONI TAL-KOSTIJIET U TAL-BENEFIĊĊJI

Fil-qosor, l-Istati Membri u l-pajjiżi terzi għandhom firxa ta' għażliet u gradi ta' libertà għall-analiżi u l-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji meta jinvolvu ruħhom fi proġetti ta' kooperazzjoni fil-qasam tal-enerġija rinnovabbli għall-benefiċċju reċiproku tagħhom.

B'mod ġenerali, jeħtieġ li jitwieġbu żewġ mistoqsijiet ċentrali mill-pajjiżi li jikkooperaw. L-ewwel nett, b'liema mekkaniżmu finanzjarju u b'liema prezz il-pajjiż li jixtri se jikkontribwixxi għall-kostijiet ta' appoġġ tal-proġett? It-tieni, jekk il-pajjiż li jixtri huwiex se jikkumpensa lill-pajjiż ospitanti għall-kostijiet imġarrba domestikament u b'liema mekkaniżmu? Bħala regola ġenerali, l-Istat Membru li jħallas il-kostijiet ta' appoġġ għandu jirċievi l-istatistika tal-RES korrispondenti.

It-taqsimiet li ġejjin jiġbru mill-ġdid il-passi u r-rakkomandazzjonijiet ewlenin għall-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji, filwaqt li jibnu fuq analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji. Din il-lista u l-kriterji huma mingħajr preġudizzju għall-kriterji għas-CBA skont ir-Regolament tal-FNE, li huma rilevanti għall-applikazzjonijiet biex jiġi riċevut l-istatus ta' proġett transfruntier tal-enerġija rinnovabbli.

Approċċ ġenerali u passi rikjesti għas-CBA inizjali

Dawn il-passi mhux eżawrjenti huma rrakkomandati li jiġu segwiti mill-promoturi tal-proġetti meta jwettqu CBA:

- Jidentifikaw il-partijiet ikkonċernati rilevanti
- Jispeċifikaw l-istabbiliment ta' proġett ta' kooperazzjoni transfruntiera
  - Partijiet u entitajiet li jikkooperaw
  - Awtoritajiet u partijiet ikkonċernati rilevanti oħrajn li jistgħu jiġu affettwati mill-kostijiet jew mill-benefiċċji bħall-iżviluppaturi, it-TSOs, id-DSOs, eċċ.
  - Post tal-proġett,
  - Teknoloġija użata u tfassil,
  - Funzjonalitajiet jew karatteristiċi tekniċi rilevanti oħrajn,
  - Daqs tal-kapaċità/tal-proġett,
  - Perjodu ta' żmien,
  - Tip ta' output u servizzi previsti, u
  - Komponenti addizzjonali rilevanti
- Jiddefinixxu x-xenarju kontrofattwali xieraq, inkluż l-istabbiliment tiegħu (l-istess aspetti bħal ta' hawn fuq)
- Jelenkaw il-kostijiet u l-benefiċċji kollha li għandhom jiġu inklużi
- Jaqblu dwar l-approċċ u l-metodoloġiji tal-kalkolu għall-indikaturi tas-CBA
- Jiġbru l-aktar *data* reċenti minn sorsi nazzjonali, Ewropej u internazzjonali vverifikati
- Jikkwantifikaw u jimmonetizzaw l-indikaturi kwantifikabbli jekk ma jkunux għaljin wisq u jekk ma jkunux jiddeskrivu b'mod verbali l-effett ta' indikaturi mhux monetizzati
- Jikkalkulaw id-delta tal-VPN tal-proġett ta' kooperazzjoni transfruntiera u l-kontrofattwali tiegħu

- Jiktbu analiżi u l-ispjegazzjonijiet li jakkumpanjawha
- Jivverifikaw ir-riżultati mal-awtoritajiet rilevanti u ma' esperti (indipendenti) oħrajn
- Jirfinaw l-analiżi kif meħtieġ bl-aġġustament tad-*data* u/jew tal-metodoloġija

L-ordni tal-passi mhijiex neċessarjament sekwenzjali u tista' tkun iterattiva f'xi każijiet. L-Istati Membri jistgħu jqisu li jistabbilixxu punti uniċi ta' kuntatt biex jappoġġaw lill-promoturi tal-proġetti f'dawn il-passi, b'mod partikolari l-ispeċifikazzjoni tal-istabbiliment tal-proġett ta' proġetti ta' kooperazzjoni transfruntiera.

Bini fuq is-CBA kemm jista' jkun

CBA soċjetali dettaljata hija l-prerekwiżit għall-allokazzjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji bejn l-Istati Membri u partijiet oħrajn. Madankollu, jista' ma jkunx biżżejjed bħala bażi biex tiġi nnegozjata d-distribuzzjoni tagħhom. Għalhekk, is-CBA li tkun saret jeħtieġ li tiġi riveduta u estiża.

Il-partijiet li jikkooperaw għandhom jiżguraw li jibnu fuq is-CBA kemm jista' jkun sabiex tinżamm il-koerenza mal-effetti ewlenin identifikati. Id-definizzjoni tal-proġett, id-*data* użata, ix-xenarju sottostanti u l-kundizzjonijiet limitu ma jistgħux jinbidlu u l-valuri netti kkalkolati fis-CBA għandhom jintużaw bħala l-punt tat-tluq għal diskussjonijiet ulterjuri. Trid tiġi speċifikata kwalunkwe kundizzjoni limitu li tħalli impatt fuq it-tħaddim tal-proġett u l-inkorporazzjoni tiegħu fis-sistema usa' tal-enerġija, peress li dawn jinfluwenzaw l-indikaturi tal-kostijiet u l-benefiċċji.

L-arranġament dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji fl-aħħar mill-aħħar se jkun l-eżitu ta' proċess ta' negozjar bejn il-partijiet li jikkooperaw. Għandu jkollhom il-flessibbiltà li jaqblu dwar liema kostijiet u benefiċċji għandhom jinkludu. Is-CBA jeħtieġ li ssib il-bilanċ bejn il-limitazzjoni tal-kumplessità u tal-kostijiet tat-tranżazzjonijiet għal livell ġestibbli filwaqt li tistinka għall-inklużjoni tal-fatturi rilevanti kollha.

Prinċipji tal-kondiviżjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji

Il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji għandha tkun ibbażata fuq il-ġustizzja, jiġifieri l-ebda parti ma tirċievi benefiċċju mhux proporzjonat/ma ġġarrab kostijiet mhux proporzjonati minħabba l-kooperazzjoni li jistgħu jinkisbu billi jiġu kkumpensati l-partijiet kollha proporzjonati għall-kontribut tagħhom, il-prattikabbiltà, jiġifieri t-tnaqqis tal-kumplessità u b'hekk tal-kostijiet tat-tranżazzjonijiet għal ammont ġestibbli permezz tal-limitazzjoni tal-partijiet kif ukoll il-kategoriji tal-kostijiet u tal-benefiċċji għal dawk l-aktar importanti, u r-riflessjoni tal-kostijiet u l-benefiċċji reali (u qbil dwar arranġamenti potenzjali li jiddevjaw minn dawn fi stadju aktar tard biss).

It-tnaqqis tal-kumplessità

L-esperjenza tal-passat dwar il-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni wriet li l-kumplessità tista' tkun ta' detriment u li l-istrutturi ta' negozjar kumplessi ħafna ma' diversi partijiet ikkonċernati għandhom probabbiltà ogħla li ma jirnexxux. Madankollu, dan jista' jiġi mmitigat jekk il-

pajjiżi li jikkooperaw l-ewwel jaqblu dwar il-prinċipji bażiċi u t-termini ta' kooperazzjoni u mbagħad jipproċedu biex jinnegozjaw id-dettalji. Barra minn hekk, ftehimiet politiċi ta' livell għoli dwar il-kondiviżjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji jistgħu jgħinu kif kien il-każ tal-Iżvezja u tan-Norveġja, filwaqt li nnegozjaw l-iskema ta' appoġġ konġunt tagħhom.

L-indirizzar tal-inċertezza u l-kunsiderazzjoni tagħha fit-teħid tad-deċiżjonijiet

Peress li l-informazzjoni dwar il-kostijiet, il-benefiċċji u r-riskji ma tistax tkun magħrufa b'ċertezza, l-inċertezza hija parti naturali mill-proċess u jeħtieġ li tiġi meqjusa kif xieraq. Din tista' tiġi mmitigata b'analiżi tas-sensittività u b'kontrolli tar-robustezza.

Aċċettazzjoni pubblika

Fir-rigward tal-aċċettazzjoni pubblika, huwa rakkomandabbli li kwalunkwe proġett ta' kooperazzjoni jindirizza l-involviment pubbliku kmieni u b'mod proattiv biex jiġu evitati ostakli aktar tard. Kwalunkwe kost u benefiċċju dirett u indirett relatat mal-kooperazzjoni kif ukoll mal-approċċ ġenerali għall-allokazzjoni tagħhom bejn is-sħab li jikkooperaw għandu jiġi deskritt u kkomunikat b'mod ċar lill-pubbliku.

6 MUDELL TAL-FTEHIM INTERGOVERNATTIV

Parti I Objettiv u Definizzjonijiet

Artikolu dwar l-objettiv

- L-Istati Membri għandhom jinnotaw l-objettiv tal-Ftehim Intergovernattiv (IGA). Eżempju fil-kuntest tal-NSEC jista' jkun li jippermetti l-kostruzzjoni ta' kapaċità addizzjonali ta' ġenerazzjoni tal-enerġija rinnovabbli fil-Baħar tat-Tramuntana. L-objettiv jiġi deċiż bejn l-Istati Membri li jikkooperaw.

Artikolu dwar id-definizzjonijiet

- L-Istati Membri għandhom jiddefinixxu l-aktar termini importanti inklużi fil-Ftehim Intergovernattiv. Dan jiżgura fehim komuni tal-partijiet involuti u jtejjeb ir-robustezza legali tal-ftehim.

Parti II Mekkaniżmu ta' kooperazzjoni

Artikolu dwar il-mekkaniżmu ta' kooperazzjoni

- Dan l-element għandu jiddeskrivi l-inkorporazzjoni legali tal-kooperazzjoni fil-kuntest tal-RED, jiġifieri jekk jintagħżilx trasferiment statistiku, proġett konġunt (ma' Stat Membru ieħor tal-UE jew pajjiż terz) jew skema ta' appoġġ konġunt.

Parti III Speċifikazzjonijiet tal-kooperazzjoni

Artikolu dwar l-ambitu tal-kooperazzjoni

- L-Istati Membri għandhom jispeċifikaw l-ambitu tal-kooperazzjoni: 1) l-implimentazzjoni tal-RES biss, 2) iż-żieda tal-infrastruttura mal-kooperazzjoni, 3) iż-żieda ta' aspetti ta' innovazzjoni mal-kooperazzjoni (bħall-ħżin, il-faċilitajiet ta' konverżjoni, eċċ.)

Artikolu dwar l-iskema ta' appoġġ magħżula

- L-Istati Membri għandhom jispeċifikaw l-iskema ta' appoġġ applikata (l-Istat Membru ospitanti, l-Istat Membru kontribwenti jew skema ġdida ta' appoġġ). Jekk tintuża skema eżistenti, l-Istati Membri għandhom jinkludu referenza għall-bażi ġuridika rilevanti.

Artikolu dwar skema ġdida ta' appoġġ (applikabbli biss għal skemi ta' appoġġ konġunt)

- L-Istati Membri għandhom jispeċifikaw l-elementi tekniċi tal-iskema ta' appoġġ. L-elementi li għandhom jitqiesu huma:

a. Proġett uniku / kooperazzjoni b'diversi proġetti

b. Kapaċità/volum massimu (ammont ta' MW installat jew MWh li għandu jiġi ttrasferit)

c. Teknoloġija (teknoloġiji) eliġibbli

d. Il-post jew il-proċess għall-għażla u l-iżvilupp minn qabel tas-sit

e. Reġim ta' konnessjoni mal-grilja

f. Forma ta' appoġġ

g. Tfassil tal-Offerta / Irkant

h. Ftehim dwar in-notifika tal-għajnuna mill-Istat

Artikolu dwar l-arranġament rilevanti tas-suq

- L-Istati Membri għandhom jispeċifikaw l-arranġament rilevanti tas-suq (eż. suq ta' referenza magħżul) għall-proġett ta' kooperazzjoni u kwalunkwe dispożizzjoni addizzjonali rilevanti li dan jista' jinkludi.

Artikolu dwar l-analiżi tal-kostijiet u tal-benefiċċji u l-allokazzjoni transfruntiera tal-kostijiet

- L-Istati Membri għandhom jaqblu dwar l-analiżi tal-kostijiet u tal-benefiċċji u l-allokazzjoni transfruntiera tal-kostijiet.

    - F'każ ta' kooperazzjoni sempliċi, l-istatistika tal-RES tista' tiġi ttrasferita fuq il-prezz tat-trasferiment miftiehem. F'dan il-każ ta' kooperazzjoni, l-analiżi tal-kostijiet u tal-benefiċċji għandha tinżamm sempliċi kemm jista' jkun, u b'hekk jitnaqqsu l-kostijiet tat-tranżazzjonijiet.

    - Għal kooperazzjoni aktar kumplessa (jew meta jkun qed jintalab aċċess għal finanzjament transfruntier tal-RES mill-Faċilità Nikkollegaw l-Ewropa u / jew finanzjament tal-infrastruttura) tista' tkun meħtieġa CBA aktar komprensiva. Fil-Ftehim Intergovernattiv, din it-taqsima għandha tagħmel referenza għall-kalkoli tas-CBA disponibbli u għall-approċċ tas-CBCA li jirriżulta.

    - Identifikazzjoni tal-benefiċċju soċjali nett

    - Distribuzzjoni tal-kostijiet u tal-benefiċċji ewlenin fost il-partijiet

    - Pagamenti ta' kumpens li jirriżultaw bejn l-Istati Membri (inkluż is-sehem tal-kostijiet ta' appoġġ finanzjati minn kull sieħeb ta' kooperazzjoni, id-distribuzzjoni li tirriżulta tal-istatistika tal-RES għall-finijiet tal-kontribut fil-mira)

- Proċedura ta' pagament
- Notifika lill-Kummissjoni Ewropea kif rikjest mill-RED

Artikolu dwar l-obbligi tal-partijiet

- Hawnhekk, l-Istati Membri li jikkooperaw għandhom jiddefinixxu r-responsabbiltajiet skont il-forma ta' kooperazzjoni magħżula kif ukoll il-proċeduri u sistema li tippermetti l-monitoraġġ, l-ittraċċar u l-ħruġ ta' provi u verifiki (inkluż it-trasferiment tad-*data*: kontenut, format u żmien).

Artikolu dwar korp responsabbli (applikabbli għal proġetti konġunti jew skemi ta' appoġġ konġunt)

- Dan l-element għandu jiddeskrivi l-korp responsabbli (eż. aġenzija, jew punt uniku ta' kuntatt) u r-responsabbiltajiet tiegħu. Ir-responsabbiltajiet jistgħu jinkludu l-identifikazzjoni ta' proġetti, id-definizzjoni tal-proċedura tal-offerti, l-għażla tal-offerent, is-superviżjoni tal-implimentazzjoni ta' proġetti mogħtija, il-ħlas ta' pagamenti ta' appoġġ u r-rapportar lill-istati li jikkooperaw.

Artikolu dwar in-notifika lill-Kummissjoni Ewropea

- Skont l-RED, l-Istat Membru tal-bejgħ/ospitanti għandu jinnotifika lill-Kummissjoni Ewropea bil-ftehim u bl-ammont eżatt tat-trasferiment statistiku li jirriżulta.

7 ANNESS

Il-mekkaniżmi ta' kooperazzjoni disponibbli u l-prinċipji bażiċi ta' kooperazzjoni

F'konformità mal-Artikoli 8, 9, 11 jew 13 tad-Direttiva dwar l-Enerġija Rinnovabbli, hemm tliet mekkaniżmi ta' kooperazzjoni ewlenin li l-Istati Membri jistgħu jagħżlu li jużaw:

Trasferimenti statistiċi (l-Artikolu 8): Fil-każ ta' trasferimenti statistiċi, mhux aktar minn żewġ Stati Membri jaqblu li jikkooperaw u prattikament jattribwixxu ammont speċifikat ta' enerġija rinnovabbli prodotta żejda fi Stat Membru wieħed lill-ieħor. Dan isir *ex post* permezz ta' prezz ta' trasferiment innegozjat. L-enerġija "mixtrija" minn Stat Membru wieħed se tgħodd għall-kontribut nazzjonali tiegħu skont id-Direttiva. Ma huwa involut l-ebda trasferiment jew kunsinna ta' enerġija fiżika. It-trasferimenti statistiċi normalment ma jkunux relatati ma' proġetti speċifiċi, anke jekk l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li jidħlu fi ftehim bħal dan jekk jitqies ta' benefiċċju reċiproku. Barra minn hekk, it-trasferimenti statistiċi huma, fil-prinċipju, newtrali għat-teknoloġija. L-Istati Membri li jinvolvu ruħhom fi trasferiment statistiku għandhom jinnotifikaw lill-Kummissjoni mhux aktar tard minn 12-il xahar wara t-tmiem tas-sena li fiha t-trasferiment ikollu effett. Il-kostijiet tat-tranżazzjonijiet għat-trasferimenti statistiċi huma relattivament baxxi peress li dawn huma komparattivament faċli biex jiġu stabbiliti u nnegozjati u jippermettu lill-Istati Membri jidħlu f'kooperazzjoni limitata mingħajr ma jkollhom jagħmlu l-ebda bidla fil-vetturi ta' appoġġ domestiku tagħhom. Minħabba l-grad aktar baxx ta' kumplessità tagħhom, hija meħtieġa anqas gwida dwar it-trasferimenti statistiċi, iżda l-aċċettazzjoni pubblika tista' tkun problema minħabba l-fatt li l-ebda ġenerazzjoni rinnovabbli ma tiġi ttrasferita bi skambju għall-pagament. L-atturi privati huma esklużi milli jipparteċipaw fi trasferimenti statistiċi, jiġifieri huma riżervati għall-entitajiet pubbliċi.

Proġetti Konġunti bejn l-Istati Membri (l-Artikolu 9): L-Istati Membri jistgħu jidħlu wkoll fi proġetti konġunti ma' xulxin biex jikkooperaw fuq proġetti tal-enerġija rinnovabbli fir-rigward tal-produzzjoni tal-elettriku jew tat-tisħin u tat-tkessiħ minn sorsi rinnovabbli. Il-proġetti konġunti jmorru lil hinn mis-sempliċi trasferimenti statistiċi u l-kooperazzjoni dejjem isseħħ b'referenza għal proġett speċifiku ġdid. Proġett konġunt jista' jipprevedi jew le t-trażmissjoni fiżika tal-elettriku. Minbarra l-proġetti ta' kooperazzjoni unika, eż. proġetti ta' enerġija eolika lil hinn mill-kosta fuq skala kbira, arranġamenti ta' diversi proġetti huma possibbli wkoll meta jiġi ripetut sett relatat ma' installazzjonijiet żgħar jew ta' daqs medju. Madankollu, dawn l-arranġamenti ta' diversi proġetti jeħtieġ li jiġu distinti minn skemi ta' appoġġ konġunti minħabba n-natura finita tagħhom. Il-proġetti jistgħu jikkonċernaw ir-rinnovazzjoni tal-installazzjonijiet eżistenti jew ikunu relatati ma' oħrajn ġodda. Il-benefiċċji u l-kostijiet minn dawn il-proġetti huma kondiviżi bejn il-partijiet li jikkooperaw permezz ta' regoli miftiehma. L-Istati Membri jistgħu jaqblu li jimplimentaw il-proġett permezz ta' skema ta' appoġġ eżistenti ta' parti li tikkoopera jew joħolqu skema mfassla apposta.

Proġetti konġunti jistgħu jkunu xierqa wkoll biex isir investiment b'mod konġunt f'teknoloġiji ġodda u tinġabar l-esperjenza fihom. Il-grad ta' kooperazzjoni u l-livell tal-kostijiet tat-tranżazzjonijiet huma ogħla meta mqabblin mat-trasferimenti statistiċi, iżda normalment aktar baxxi minn dawk tal-iskemi ta' appoġġ konġunt, peress li l-kooperazzjoni hija limitata għal

għadd miftiehem ta’ proġetti. Għall-kuntrarju tat-trasferimenti statistiċi, proġetti konġunti jistgħu jinvolvu wkoll operaturi privati.

Proġetti konġunti bejn l-Istati Membri u pajjiżi terzi (l-Artikolu 11): L-Istati Membri jistgħu jimplimentaw ukoll proġetti konġunti ma’ pajjiżi terzi li jistgħu jsiru partikolarment rilevanti fil-kuntest tal-kooperazzjoni ma’ pajjiżi tal-Komunità tal-Enerġija jew mar-Renju Unit. Madankollu, proġetti konġunti ma’ pajjiżi terzi huma limitati għall-elettriku minn sorsi rinnovabbli (it-tisħin u t-tkessiħ ma humiex koperti) u jeħtieġ li tiġi stabbilita rabta fiżika reali mal-pajjiż terz. Sabiex jiġi żgurat input fis-sistema tal-elettriku tal-UE, il-kapaċità rispettiva ta’ interkonnettur jeħtieġ li tiġi rreġistrata fil-ħin. Bl-eċċezzjoni tal-għajnuna għall-investiment mogħtija lill-installazzjoni, l-ammont ta’ elettriku prodott u esportat seta’ ma rċeviex appoġġ minn skema ta’ appoġġ ta’ pajjiż terz.

Skemi ta’ appoġġ konġunt (l-Artikolu 13): Mekkaniżmu ta’ kooperazzjoni possibbli ieħor għad-dispożizzjoni tal-Istati Membri huma skemi ta’ appoġġ konġunt. Dan ifisser il-koordinazzjoni parzjali jew sħiħa u/jew l-amalgamazzjoni ta’ skemi ta’ appoġġ nazzjonali ta’ żewġ Stati Membri jew aktar. Peress li l-iskemi ta’ appoġġ konġunt jistgħu jinvolvu kostijiet konsiderevoli ta’ tranżazzjoni, dawn tipikament ikopru diversi proġetti. Madankollu, dawn jistgħu jintużaw ukoll għal proġetti uniċi kbar b’qafas speċifiku ħafna. L-iskemi ta’ appoġġ konġunt jistgħu jkunu relatati wkoll ma’ segment wieħed tas-suq nazzjonali tal-enerġija rinnovabbli, pereżempju teknoloġija jew żona ġeografika speċifika, eż. reġjun tal-fruntiera. Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor, l-iskema ta’ appoġġ konġunt miftiehma ma tissostitwixxix l-iskemi ta’ appoġġ nazzjonali eżistenti li jibqgħu jeżistu b’mod parallel. Skemi ta’ appoġġ konġunt normalment ikunu aktar eżiġenti u kumplessi minn proġetti konġunti u tipikament jirrikjedu bidliet fil-leġiżlazzjoni u/jew fir-regolamentazzjoni nazzjonali.

Prinċipji ta’ kooperazzjoni fl-enerġija rinnovabbli

B’mod ġenerali, il-kooperazzjoni fl-enerġija rinnovabbli tal-Istati Membri hija rregolata mill-prinċipji li ġejjin:

Opzjonalità: Żewġ Stati Membri jew aktar li jidħlu f’kooperazzjoni ma’ xulxin jew ma’ pajjiż terz jagħmlu dan fuq bażi volontarja. Barra minn hekk, meta l-Istati Membri jagħżlu li jingħaqdu flimkien għall-enerġija rinnovabbli, huma liberi li jfasslu d-dettalji u l-kundizzjonijiet ta’ kooperazzjoni bħal din.

Il-ħolqien ta’ benefiċċji soċjoekonomiċi: Il-proġetti ta’ kooperazzjoni transfruntiera jridu joħolqu valur minn perspettiva olistika u tas-soċjetà. F’termini ġenerali, il-benefiċċji soċjoekonomiċi li jirriżultaw mill-proġett iridu jegħlbu l-kostijiet tiegħu meta jitqabblu mal-implimentazzjoni tal-enerġija rinnovabbli mingħajr kooperazzjoni.

L-istabbiliment ta’ kooperazzjoni ta’ benefiċċju reċiproku: Minbarra l-ħolqien ta’ benefiċċji netti għas-soċjetà, proġetti ta’ kooperazzjoni transfruntiera jimmaterjalizzaw biss jekk il-proġetti jiżguraw benefiċċji reċiproċi għall-pajjiżi parteċipanti kollha u għall-partijiet ikkonċernati ewlenin fil-pajjiżi. B’mod ġenerali, ma huwiex probabbli li l-partijiet

ikkonċernati kollha jkunu f'pożizzjoni aħjar bil-proġett milli mingħajru, u għalhekk, il-pajjiżi jeħtieġ li jaqblu dwar liema partijiet ikkonċernati għandhom jiġu kkumpensati u liema le.

Ftehim dwar it-termini ta' kooperazzjoni: L-Istati Membri li jkollhom l-intenzjoni li jimplimentaw il-kooperazzjoni jridu jikkonkludu ftehim ta' kooperazzjoni li jistabbilixxi t-termini u l-kundizzjonijiet.

Applikazzjoni ta' kundizzjonijiet speċifiċi lokali: Filwaqt li l-pajjiżi li jikkooperaw għandhom jagħmlu ħilithom biex jallinjaw kemm jista' jkun ir-regoli u r-regolamenti rilevanti, jista' jkun hemm limiti naturali għal dan. Dawn il-limiti se japplikaw b'mod partikolari għal kundizzjonijiet speċifiċi għall-post bħal-liċenzjar u t-taxxi. Għalhekk, in-norma hija li għandhom japplikaw ir-regoli tal-pajjiż fejn jinsab fiżikament il-proġett, sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor u speċifikat mill-pajjiżi li jikkooperaw.

L-iżgurar ta' impatt tanġibbli: L-Istati Membri jistgħu jagħżlu li jistrutturaw il-kooperazzjoni b'tali mod li jkollha impatti tanġibbli fuq is-sistemi u s-swieq tal-enerġija tagħhom. L-Istati Membri li jikkooperaw jistgħu, pereżempju, jirrikjedu l-importazzjoni fiżika tal-elettriku (li ssir xi ħaġa ta' bilfors fi proġetti konġunti ma' pajjiżi terzi).

Il-Kondiviżjoni tal-Kostijiet u tal-Benefiċċji: Skont id-Direttiva, l-enerġija rinnovabbli ġġenerata għandha tkun tal-pajjiż li jiffinanzja l-installazzjoni. Skont it-teknoloġija, se jkunu rilevanti wkoll kostijiet u benefiċċji oħrajn minbarra l-kostijiet ta' appoġġ. Il-kostijiet tal-konnessjoni mal-grilja u tal-integrazzjoni tas-sistema huma partikolarment rilevanti għal proġetti tal-enerġija eolika lil hinn mill-kosta, filwaqt li r-rilevanza tal-kostijiet ta' appoġġ tipikament tonqos mat-teknoloġiji li jimmaturaw u mal-grad ta' integrazzjoni tas-suq. Huma possibbli għażliet differenti għall-kontabbiltà. Il-pajjiżi sħab huma liberi li jistabbilixxu d-dettalji fil-ftehim ta' kooperazzjoni.